

[Indenrigsministeren]

greb i perioden, mens ca. 1 pct. havde mere end 2 indgreb i perioden.

Gengangerhyppigheden inden for 12 måneder efter det første abortindgreb er opgjort for årene 1976, 1978 og 1980 og udgjorde henholdsvis 4,7 pct., 4,4 pct. og 4,6 pct.

Tages udgangspunkt i antallet af abortindgreb i 1981, svarer det groft sagt til, at ca. 1.050 kvinder inden for en 12 måneders periode fik foretaget 2 abortindgreb. Dette skal sammenholdes med, at der i 1981 var 1,2 mill. kvinder i fertil alder.

Disse statistiske opgørelser giver ikke belæg for påstande om, at mange kvinder har abort som den foretrukne præventionsmetode, hvortil kommer, at et abortindgreb er ubehageligt og indgribende for kvinden både fysisk og psykisk. Kvinder vil derfor i videst muligt omfang undgå sådanne indgreb.

Betaling af de sygehusudgifter, der er forbundet med et abortindgreb, eller indførelse af en speciel særlig høj »abortafgift« på 2.000-3.000 kr. overvejes ikke i regeringen. En sådan speciel særlig høj afgift vil kunne få mange uønskede sociale virkninger, som ikke kan opgøres i penge, som f.eks. fødsel af uønskede børn og illegale abortindgreb. Derimod vil regeringen søge at begrænse ressourceforbruget i hele sundhedsvæsenet, bl.a. ved at søge at dæmpe befolkningens efterspørgsel efter lægeydelser, sygehjælper m.v. Regeringens overvejelser herom er ikke afsluttet. Man vil lægge vægt på en socialt afbalanceret løsning.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. S 917

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Birthe Hansen (SF) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og den foreløbige besvarelse er optaget i Folketingstidende foran sp. 9563, var sålydende:

Til indenrigsministeren (5/4 83) af:

Birthe Hansen (SF):

»Kan ministeren bekræfte, om den frygt, personalet på kommunehospitalet i København oplever i forhold til hospitalets fremtid, er velbegrundet?«

Supplerende besvarelse (22/4 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Spørgsmålet har været forelagt for Københavns magistrat, der har udtalt følgende:

»Som et led i forberedelsen af budgetforslaget for 1984 er det pålagt Københavns hospitalsvæsen at anvise besparelser af størrelsesordenen ¼ milliard kr. inden for hospitalsvæsenet som helhed, og arbejdet med at opfylde dette krav med mindst mulige forringelser for patienter og personale er indledt.

Københavns hospitalsvæsen har – som et led i dette arbejde – udarbejdet forslag om, at brugen af sengepladser på fremmede institutioner begrænses, og at patienterne i stedet i tilsvarende omfang indlægges på hospitalsvæsenets egne institutioner. Dette betyder bl.a., at kommunehospitalets nuværende sengetal bliver udvidet med 60–70 sengepladser.

Hospitalets nuværende specialesammensætning foreslås i det store og hele uændret videreført, ligesom forslaget ikke indeholder nogen begrænsning af hospitalets akutte virksomhed, og den betydelige skadestuevirksomhed tænkes fortsat uændret.

Det tilføjes, at magistraten endnu ikke har taget stilling til, om og eventuelt i hvilket omfang det af hospitalsdirektoratet udarbejdede spareforslag og de afledede konsekvenser bl.a. for kommunehospitalet vil komme til at indgå i budgetforslaget for 1984.«

Jeg kan henholde mig til magistratens udtalelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forhandling om redegørelse nr. R 13:

Industriministerens industripolitiske redegørelse af 12. april 1983.

(Redegørelsen anmeldt 13/4 83. Redegørelsen givet 13/4 83. Beslutning om forhandling 13/4 83).

Forhandling

Erling Jensen (S):

[Erling Jensen]

Industriministerens industripolitiske redegørelse indeholder en række rigtige betragtninger, man nikker genkendende til: omkostningernes betydning for konkurrenceevnen, konkurrenceevnens betydning for eksporten, nødvendigheden af nye, store investeringer, uddannelsens og forskningens betydning for industriudviklingen m.v. Alligevel efterlader redegørelsen en følelse af skuffelse, fordi den mere er en statusopgørelse end det udviklingskatalog, den aktuelle situation efterspørger, og fordi den slet ikke nævner beskæftigelsesinteressen i forbindelse med industriudviklingen.

Det mådehold, danske lønmodtagere udviste ved overenskomstfornyelsen, og det betydelige rentefald, der er sket internationalt og herhjemme inden for de sidste måneder, sammenholdt med de synlige tegn på et begyndende, om end svagt internationalt opsving, kræver at blive udnyttet til en forstærket erhvervsindsats, der kan være med til at løse nogle af de beskæftigelsesproblemer, regeringen mildest talt har gjort meget lidt ved. En sådan påkrævet indsats stiller krav om øget medvirken og bistand fra samfundets side.

Under den mangeårige lavkonjunktur har vi, lidt forenklet sagt, investeret for lidt, produktudviklet for lidt og eksporteret for lidt. Skal vi anvende den nye udgangsposition til at vende denne udvikling, har vi behov for en meget betydelig vækst og omstilling i erhvervslivet, der vil kræve meget betydelige investeringer i uddannelse, forskning, teknologi, produktudvikling og eksportarbejde. Et stadig mere aktivt og fordomsfrit samarbejde mellem virksomheder og medarbejderorganisationer og samfund herom er en nødvendighed. Samfundets medvirken er vel mere nødvendig i Danmark end mange andre steder på grund af vor særlige erhvervsstruktur med de mange mindre virksomheder, der ikke inden for egne rammer kan dække alle industriudviklingens krav, og den meget store og hyppige udskiftning i virksomhedssammensætningen.

I denne situation er det dybt skuffende, at redegørelsen ikke indeholder nogen som helst form for garantier for, at samfundets erhvervsfremmeindsats dels vil blive fastholdt, dels vil blive videreudviklet overalt, hvor en forstærket indsats kan medvirke til en hurtigere og en stærkere industriudvikling.

Industriministeren nævner selv i redegørelsen, at det er industripolitikens opgave at skabe de bedst mulige vilkår for virksomhedernes nødvendige tilpasningsproces, og at de eksisterende erhvervsfremmeordninger sætter ind med en målrettet bistand på netop de punkter i den samlede industrielle proces, hvor en sådan offentlig bistand med fordel kan lette og supplere virksomhedernes egen indsats. Men redegørelsen skaber bestemt ingen tryghed for virksomhedernes videreførelse i det fornødne omfang og indeholder kun meget sparsomme antydninger af konkrete nydannelser. Jeg skal derfor foreslå nogle flere detaljer:

Det var ønskeligt, om regeringen ville medvirke til at skabe ro omkring K-låneordning, eksportfinansiering og skibskreditordning, når sådanne ordninger er nødvendige for at matche rente- og finansieringsordninger i de lande, vi konkurrerer med. De særlige EM-lån har vist sig at være meget effektive i deres støtte til udviklingen i energi, miljø og eksport og er lette at målrette for en udvidet indsats. Vi ønsker en lovændring, der kan udvide det nu opbrugte statslige indskud, så ordningen kan videreanvendes.

At få fastlagt de danske egnsudviklingsområder for en ny 5 års periode lykkedes den forrige regering efter langvarige forhandlinger i EF. Selv et mindre opsving i investeringsoptimismen vil udløse et øget behov for midler, der kan sikre placeringen og udvidelsen af bestående virksomheder i disse områder, der normalt er særlig hårdt ramt af erhvervsmangel og deraf følgende arbejdsløshed. Vi vil bekæmpe ethvert nedskæringsforsøg vedrørende egnsudviklingsaktiviteterne, og vi ønsker skabt en længerevarende stabilitet gennem en fondsordning for de udlånte egnsudviklingsmidler.

Redegørelsen nævner slet ikke begrebet iværksættere. Et opsving skal også bygge på nye virksomheder, på nye iværksætters initiativer. Vi finder det vigtigt, at samfundet så godt som muligt bringer sådanne nye initiativer til start, og ønsker derfor ordningen for håndværk og mindre industri udvidet, så der bliver tale om og plads til at tilgodese både udviklingen fra håndværk til industri og bedre startbetingelser for det helt nye, herunder bistand til relativt billige, men egnede erhvervslokaler, håndværkerhuse.

[Erling Jensen]

Samfundets industripolitiske indsats skal stå i udviklingens tegn, men redningen af en nødlidende virksomhed, der bringes på fode som et sundt foretagende, er industripolitisk lige så værdifuld som etableringen af en ny, samtidig med at en sådan vellykket rekonstruktion kan løse nogle betydelige menneskelige, sociale og beskæftigelsesmæssige problemer. Adskillige fonde, finansieringsselskaber og pensionskasser har i den senere tid med held gennemført rekonstruktion af enkelte større virksomheder. Vi ser gerne en større samlet indsats gennem oprettelsen af et rekonstruktionsselskab byggende på investorer som Lønmodtagernes Dyrtdsfond, ATP og pensionskasserne og med staten som medaktionær. Vi har behov for en væsentlig større tegning af ansvarlig kapital i vore virksomheder, og vi medvirker gerne hertil med lovændringer, der gør adgangen for f.eks. Lønmodtagernes Dyrtdsfond, ATP og pensionskasserne til at anbringe midler som ansvarlig kapital lettere.

I redegørelsen anfører industriministeren, at det er den centrale opgave for vore mange teknologiske serviceinstitutter at medvirke til, at danske virksomheder til stadighed arbejder med den nyeste og mest effektive teknik og udnytter de udviklingsmuligheder, moderne teknologi tilbyder. Spørgsmålet er, om vi giver de teknologiske institutter mulighed for at leve op til denne målsætning. Vi finder, at der er behov for yderligere at styrke videnopbygningen i institutterne, og vi ønsker at være med til at fremme forsøgs-, produktions- og demonstrationsanlæg på de nye teknologiske områder, således at også den nyeste produktionsteknik bliver kendt og afprøvet i samarbejde mellem institutter, offentlige myndigheder og virksomheder.

Vi har nu fået et landsdækkende net af teknologiske informationscentre, der kan rådgive selv og formidle kontakterne til institutter og erhvervsfremmesekretariater. Uden at ændre centrenes karakter vil vi gerne være med til gradvis at udbygge TC-centrene til en integreret vejledningstjeneste med hensyn til produktions-, afsætnings-, eksport- og teknologiproblemer.

Næsten alle vore industrivirksomheder må gennemføre en løbende produktfornyelse for til stadighed at være konkurrencedygtige og for at kunne tilpasse sig nye markeder og nye krav. Det gælder både for udviklingsfon-

det og for produktudviklingsordningen, at kravene til dem stiger i takt med den hurtigere teknologiske udvikling, ligesom der kan være behov for at følge selve udviklingsfasen op med produktmodnings- og afsætningsstøtte. Muligheden for støtte til hjemtagning eller egen etablering af helt nye former for produktionsprocesser bør også overvejes.

Vore eksportmuligheder, når produktudviklingen er i orden og konkurrencedygtigheden er til stede, afhænger af markedsføringen. Også her gælder det, at vor erhvervsstruktur med de mange mindre virksomheder betyder, at en kraftanstrengelse for fortsat at øge vor eksport også kræver en øget eksportfremmeindsats fra samfundets side. Vi skal kunne bistå eksportarbejdet med kyndige eksportmedarbejdere overalt i verden, hvor de mest interessante markeder findes, og vi skal kunne anspore til deltagelse i de fremstød, der er nødvendige for at gøre danske produkter kendte, ved i tilstrækkeligt omfang at medfinansiere deltagelsen i sådanne fremstød. Det er ikke rimelig industripolitik netop nu at møde den stigende eksportinteresse med mindre statslig aktivitet og med ringere statsligt incitament til markedsføring.

Systemeksporten er et særligt område med betydelige muligheder. Den netop udgivne bog om systemeksport bekræfter, at interessen for at udnytte disse muligheder er til stede både hos de offentlige styrelser og i de private virksomheder og deres organisationer, ligesom Landsorganisationen peger på, at det er en ny og spændende udfordring, at systemeksporten skaber nye muligheder for at udnytte de grundpiller, som er karakteristiske for vore skandinaviske velfærdssamfund, i en ny eksportform. Systemeksport kræver et mere fordomsfrit samarbejde mellem de private virksomheder og de offentlige styrelser, også fordomsfrihed over for, hvilke samarbejdsformer der vælges, og hvem der tager initiativet. Vi medvirker meget gerne til at fjerne skranker og skabe aktivt samarbejde på hele dette område.

Når man husker den modvilje, hvormed de nuværende regeringspartier mødte nedsettelsen af det industripolitiske kontaktudvalg, kan det kun glæde, at redegørelsen fastslår, at regeringen tillægger drøftelserne i kontaktudvalget stor betydning for tilrettelæggelsen af den fremtidige industripolitik. Kun skade, at denne store betydning ikke

[Erling Jensen]

kommer til udtryk i bemærkningerne om erhvervsfremmeordningerne, deres økonomi og deres dynamik. Flere af de erhvervsorganisationer, der har sæde i kontaktudvalget, har udtrykt væsentligt andre synspunkter vedrørende de enkelte ordninger og deres fremtid end regeringen, og regeringen er måske endda endnu ikke færdig med sit nedskæringsfelttog mod ordningerne, eller hvad, hr. industriminister?

Vi er ikke ukritiske over for erhvervsfremmeordningerne. Vi finder, at de til stadighed må analyseres og vurderes ud fra den aktuelle industripolitiske situation, og vi ser meget gerne, at det industripolitiske sekretariat styrkes, så det i fuldt omfang kan påtage sig denne opgave samtidig med et grundigt arbejde for at forbedre industripolitikens beslutningsgrundlag i øvrigt gennem analyser af udviklingen inden for industrien og af den internationale udvikling på en række for industrien vigtige strategiske områder.

På et tidspunkt, hvor nøgleordet er udvikling, vil vi stræbe efter at fastholde og videreudvikle enhver ordning, der med god effekt tilgodeser den industrielle udvikling, og som erhvervene og deres medarbejdere mener at der er god brug for. Det betragter vi som en værdifuld investering. Vi ønsker at medvirke til en stadig mere dynamisk industripolitik formuleret på et stadig mere velunderbygget grundlag i samarbejde med erhvervene og deres medarbejdere til gavn for produktionen og for beskæftigelsen.

Collet (KF):

Erhvervslivets, herunder industriens, konkurrenceevne er af næsten altafgørende betydning for samfundsøkonomien. Er industriens vilkår dårligere i Danmark end i udlandet, går det ud over den økonomiske vækst, det går ud over beskæftigelsen, det går ud over eksporten.

Regeringens økonomiske politik har allerede på nuværende tidspunkt bidraget væsentligt til at genoprette erhvervslivets konkurrenceevne. Renten er faldet ganske betydeligt. Indkomstpolitikken sikrer, at erhvervslivets lønombudninger forbliver på samme niveau som i udlandet, og regeringens valutakurspolitik bidrager til, at der nu er stabile forhold med hensyn til udlands-handelen.

Der er mange forhold, der er af betydning for industriens konkurrenceevne. Der er vel 5 »fingre« i denne forbindelse. Der er spørgsmålet om lønudviklingen, spørgsmålet om beskatningen, spørgsmålet om finansieringen med risikovillig kapital, spørgsmålet om renteniveaue og spørgsmålet om infrastrukturen. Det er på disse 5 områder, industriens konkurrenceevne skal fastlægges. Hvis konkurrenceevnen på disse 5 områder er i orden, så betyder det, at de eksisterende virksomheder kan trives og vokse, og det betyder samtidig, at folk, som har lyst til at starte egen virksomhed, altså iværksætterne, gør det. Alt dette afhænger altså af, om industriens konkurrenceevne er i orden eller den ikke er det.

På et særligt område er der grund til stor agtpågivenhed. Det var det andet område, jeg nævned, nemlig beskatningsområdet. Der er indtil nu sket en kedelig vekselvirkning imellem overbeskatning af erhvervslivet og et heraf forvoldt behov for tilskud. Denne vekselvirkning er særdeles farlig, idet man sætter den frie markedsmekanisme ud af kraft.

Som bl.a. af tidligere skatteminister Lykkesoft anført er indkomstbeskatningen af personligt drevne virksomheder i dette land verdens højeste. Det er meget uheldigt for konkurrenceevnen. Samtidig ligger beskatningen af selskaber, når man tager dobbelbeskatningen af aktieudbytter med i betragtning, på et særdeles højt niveau i forhold til udlandet.

Herhjemme har vi en særlig konstruktion, nemlig de såkaldt indkomstuafhængige skatter, altså skatter, virksomhederne skal betale, uanset om de tjener noget eller ej. Det er klart, at en virksomhed, som skal betale skat, når den ingen indkomst har, får udhulet sin kapital og vil blive truet. Jeg tænker her i særlig grad på formueskatten og sammenhængen mellem formueskatten og indkomstskatten. Det er denne mekanisme, der får mange hovedaktionærer til at flygte til udlandet, enten for at redde deres virksomheder eller for at sikre, at virksomheden kan vokse. På dette punkt er der brug for nye initiativer.

En anden indkomstuafhængig skat er dækningsafgiften, altså den skat, industrier i byer skal betale, uanset om de har indkomst eller ej. Også denne skat er uhensigtsmæssig,

[Collet]

fordi den skal betales, uanset om virksomheden tjener penge eller ej.

Disse indkomstaafhængige skatter kan medvirke til, at virksomheder, som er kommet i temporær knibe, kommer i uheld og i ulykke, virksomheder, som måske kunne have været bevaret.

Herudover må man sige, at f.eks. formueskatten, som jo hviler både på bygninger, på maskiner og på beholdninger af forskellige slags, nok ikke er en hensigtsmæssig måde at beskatte erhvervslivet på. Jeg tror, at man skal holde sig til indkomstaafhængige skatter. Det er mere sundt.

Det er uhensigtsmæssigt at have erhvervsstøtte på visse punkter, mens det på andre punkter er nødvendigt af hensyn til konkurrenceevnen. Hvis man i udlandet har erhvervsstøtte på visse områder, så bliver vi nødt til at beholde det dér, men på visse områder må man nok til at tænke på en samtidig aftrapning af skatter og støtte over en længere årrække, således at statsstyring af virksomhederne igennem støtteudbetalinger undgås så meget, som det nu er muligt, af hensyn til de internationale forhold.

Indkomstpolitikken vil jeg ikke gå i detaljer med. Der har regeringen haft stort held med sine initiativer. Indkomstudviklingen er faldet til ro, og det er særdeles tilfredsstillende for industrien.

Vedrørende det tredje punkt, spørgsmålet om finansieringen med risikovillig kapital, er der i Danmark et stort problem. I forhold til de øvrige vestlige lande er der særdeles dårlige muligheder for gennem aktiekapitalemission på børsen at skaffe sig risikovillig kapital. Aktiekapital har jo den fordel, at man ikke skal betale rente af den med det samme, men først når de investeringer, aktiekapitalen har finansieret, giver udbytte. Det er vigtigt, at vi kigger på spørgsmålet om dobbeltbeskatning af aktier, for at vi kan få noget mere gang i aktiemarkedet og fremskaffe risikovillig kapital til virksomhederne.

Med hensyn til renten har regeringen som før nævnt haft stort held med sin økonomiske politik. Renten er faldet 9-10 pct., og det har i afgørende grad forbedret erhvervslivets konkurrenceevne.

Et punkt, som også er af stor betydning for industriens konkurrenceevne, er den store, brede masse, som hedder infrastrukturen. Det er klart, at hvis transport, kommunikati-

on, uddannelse, forskning og miljølovgivning, disse mange ting, er mindre gunstige her i landet, end de er i udlandet, påvirker det erhvervslivets konkurrenceevne. Er vi ikke i besiddelse af et effektivt transportvæsen, en effektiv kommunikation eller et effektivt postvæsen, så påvirker det industriens konkurrenceevne på forskellig vis.

Der er nok grund til at knytte særlige bemærkninger til spørgsmålet om uddannelsespolitikken i relation til erhvervslivet og industrien i særdeleshed. Spørgsmålet er, om der i tilstrækkelig høj grad er taget højde for fremtiden ved tilrettelæggelse af uddannelsespolitikken. Der er taget mange gode initiativer af regeringen, og det er nødvendigt at udbygge disse, således at erhvervslivet har de fornødne eksperter til rådighed, så det kan møde den udenlandske konkurrence på de vitale vækstområder, industrien skal konkurrere på i fremtiden.

Afslutningsvis vil jeg konkludere, at for erhvervslivet er det i øjeblikket af stor betydning at videreføre den generelle økonomiske politik og forlade den specielle. Det er vigtigt, at det generelle økonomiske klima er godt, og det er af betydning mest muligt at undgå statsindblanding i virksomhedernes dispositioner. Det er nok nødvendigt at se på en samtidig aftrapning af beskatningsniveau og støtteniveau på visse områder.

I særlig grad er det nødvendigt, at vi får fjernet dækningsafgiften på industriens produktionsjord. Det er nødvendigt, at vi får tillempt formueskatteniveauet til udlandets niveau. Det kan ikke nytte, at vi herhjemme har strengere regler end i udlandet på dette område. Det er nødvendigt, at der sker en ligestilling på dette område mellem danske virksomheder og udenlandske virksomheder. Det er urimeligt, at hovedaktionærer nødsages til at flytte til udlandet for at bevare virksomhederne hjemme intakt. Det er både dumt og urimeligt. Det er dumt af hensyn til den samfundsmæssige udvikling og urimeligt af hensyn til almindelige moralbegreber.

Som jeg nævnde, er det også nødvendigt, at vi af hensyn til fremskaffelse af risikovillig kapital til virksomhederne på børsen afvikler eller aftrapper dobbeltbeskatningen af aktieudbytter, og sidst, men ikke mindst, er det nødvendigt, at vi stadig væk holder os målet for øje, nemlig oprettelse af aktiesparefonde,

[Collet]

for også herigennem at skaffe risikovillig kapital.

Til allersidst vil jeg endnu en gang understrege behovet for, at uddannelses- og forskningspolitikken prioriteres højt og målrettes mod erhvervslivets behov.

Arne Christiansen (V):

Jeg vil gerne takke industriministeren for redegørelsen, som er en glimrende illustration af regeringens bestræbelser på det erhvervspolitiske område. Den afspejler også regeringens mere generelle økonomiske bestræbelser, de perspektiver, der knytter sig til landets store erhverv.

Således som jeg har læst redegørelsen, er industripolitikken rettet mod alle virksomheder, både dem, der producerer til hjemmemarkedet, og dem, der producerer til internationale markeder. Det vil sige, at den gælder alle brancher. Jeg kunne godt have ønsket mig, at der var en lidt stærkere præcisering af, at dansk erhvervsliv i vid udstrækning består af mindre og mellemstore virksomheder, og at der i lidt højere grad var præciseret en målsætning for den politik, der vedrører dem.

Det fører mig til 2 aktuelle spørgsmål. For det første er det rigtigt, som dagbladet Information i dag oplyser, at en begrænsning af erhvervsstøtten først og fremmest vil ramme denne sektor. For det andet var der, hvis ikke jeg husker forkert, i åbningstalen sidste år nogle bemærkninger om netop disse erhvervsgruppers problemer, og der blev bebudet et udvalg, der skulle kulegrave disse problemer. Jeg vil gerne spørge ministeren, om dette udvalg snart kan forventes at se dagens lys.

Det brede sigte, jeg nævnte før, mod alle virksomheder, der producerer til hjemmemarkedet og eksportmarkedet, må også betyde, at den tidligere høje prioritering af betalingsbalanceerhvervene med hensyn til selektive foranstaltninger bliver mindre. Det rejser for mig spørgsmålet om de statslige støtteordninger i det hele taget. De er genstand for aktuelle drøftelser, og det er en debat, som vi givet heller ikke kommer uden om i fremtiden, idet den har både nationale og internationale, ikke mindst EF-perspektiver. Jeg vil gerne spørge, om ministeren deler det synspunkt, at de vidt forgrenede og ret så omfat-

tende statslige støtteordninger i høj grad vil afvikle sig selv på grund af rentefaldet. De generelle økonomiske kræfter bør efter min opfattelse være de afgørende faktorer, altså i dag rentefaldet og den begrænsede stigning i lønningerne.

Jeg synes i øvrigt, der er grund til at takke ministeren for en veldisponeret redegørelse. Man kan næsten slå op i den. Det vigtige afsnit om teknologien er forhåbentlig kun en statusrapport, for her står ikke alene Danmark, men alle EF-landene og for den sags skyld mange andre lande i den allerede industrialiserede verden over for kolossale problemer. Det er en omstillingsproces, intet land kan klare alene. Alt for længe har industriens indtjeningssevne været for ringe til at finansiere en forsknings- og udviklingsindsats, og alt for længe har vi tøvet med den rette uddannelse til at løse opgaverne på disse områder. Der må derfor lægges uhyre vægt på det, der kort nævnes under redegørelsens punkt 9, et samarbejde under opbygning inden for informationsteknologier, telekommunikation og bioteknologi. Man nævner her den stigende konkurrence fra Japan og USA.

På disse og på andre områder må man også være uhyre opmærksom på, hvad der sker i de såkaldt nyindustrialiserede lande i Asien og i Latinamerika, hvorfra konkurrencen melder sig med voksende styrke måned for måned. Den rammer måske netop nogle af de industrier, der har været karakteristiske for Danmark, men som på grund af denne udvikling nok må se en fremtidig afvikling eller i hvert fald en reduktion i møde, således at der i højere grad sættes på de nyeste områder, hvor vi har know-how, hvor vi har dygtighed. Det har mange virksomheder vist, men vi har stadig væk svært ved at klare os i konkurrencen med andre højteknologiområder i den vestlige verden og for den sags skyld også i Det fjerne Østen.

Regeringens bestræbelser, som de er skitseret i redegørelsen, må hilses med tilfredshed, når det gælder administrativ forenkling, omlægning af skattelovene, bestræbelser for at støtte nye eksportformer, og også når det gælder kapitalfremskaffelse osv. I forbindelse med skatteomlægningen kan man efter min mening stille spørgsmål om et par områder, som også er berørt af den foregående ordfører. Jeg vil gerne henvise til, at Industrirådet

[Arne Christiansen]

industripolitisk program, som er velkendt her i tinget og ikke mindst i ressortministeriet, kraftigt har fremhævet betydningen af bortfald af formueskat på erhvervsaktiver og bortfald af dobbeltbeskatningen af aktier. Disse 2 synspunkter synes ikke at have gjort noget indtryk på industriministeren; jeg savner i hvert fald bemærkninger herom i redegørelsen.

Med hensyn til samspillet mellem det offentlige og erhvervslivet må det være på sin plads at fremhæve de ønsker og de hensigter, som denne regering og de partier, der står bag regeringen, har, når det gælder det, der er blevet kaldt privatiseringen – jeg vil hellere sige: liberaliseringen af funktioner, som i dag på den ene eller den anden måde ligger i alt for stramme offentlige rammer. Her må man se frem til de bebudede initiativer. Jeg håber, at ministeren kan bekræfte, at de kommer.

Det er også et spørgsmål, når man drøfter den fremtidige industripolitik, om ikke man i højere grad, end tilfældet er, burde hæfte sig ved det, der hedder iværksætterpolitik. Spørgsmålet er allerede rejst af den socialdemokratiske ordfører. Gør man tilstrækkeligt for dem, der har ideerne, dem, der har behov for at udvikle disse ideer?

Der er mange af de problemer eller opgaver, man kan fremdrage, som efter min opfattelse bedst løses i en større regie, med et større perspektiv. Derfor vil jeg gerne i lighed med, hvad jeg allerede har sagt om, hvorledes de teknologiske fremtidsproblemer bedst løses i EF-regie, pege på en række af de afhængighedsforhold, der eksisterer mellem det offentlige og erhvervslivet såvel i Danmark som i andre lande. De kan i den yderste konsekvens være konkurrenceforvridende og derfor i strid med Romtraktatens ånd og bogstav. Når man derfor taler om at løse disse problemer, er det ikke et spørgsmål om at løse nationale problemer, men et spørgsmål om at løse dem i fællesskab og inden for Fællesskabets rammer. Jeg vil gerne nævne et konkret eksempel, som jeg håber kan inspirere ministeren.

Vi har oplevet, at udenlandske firmaer, der søger ind i en eller anden egn af Danmark, simpelt hen er blevet placeret i andre lande, fordi de har kunnet byde på bedre skattemæssige forhold og måske bedre afskrivningsmæssige forhold. Derfor ville jeg

finde det rimeligt, at man i forbindelse med det, der hedder investeringspolitikken i redegørelsen, måske tog det som en opgave i EF-regie at arbejde for en ensartet investeringskodeks, således at vi ikke, som tilfældet har været, bliver underbudt skattemæssigt af andre medlemslande i Fællesskabet.

Jeg har noteret mig ministerens bemærkninger om viljen til at bidrage til et tættere samspil mellem lønmodtagernes opsparing og erhvervslivets behov for risikovillig kapital. Jeg vil gerne på venstres vegne sætte en streg under det, ministeren siger om frivilligt arrangement, når det gælder overskudsdeling, en aftale mellem den enkelte virksomhed og dens medarbejdere.

Til slut skal jeg sige, at der til investeringsdiskussionen kan føjes, at den seneste tids kraftige rentefald uden tvivl vil påvirke de mere kapitalkrævende investeringer. Regeringens indkomstpolitik har hidtil begrænset hjemmeforbruget, og deri har også ligget en klar tilskyndelse til en øget indsats på de internationale markeder. I dag ville det vel være rigtigt at fastslå, at med rentefaldet kan der noteres en stigning i realindkomsten, og det er klart, at det igen har afsmitning på hjemmemarkedet. Det vil med andre ord sige, at der på begge afsætningsområder er muligheder for at øge investeringerne og dermed beskæftigelsen. Det kan ikke siges tit nok, at det overordnede mål er at skabe større produktion, større eksport, større valuta-indtjening og dermed opmuntring til investering og flere arbejdspladser. Den kursændring i dansk økonomi, som ikke mindst erhvervslivet så længe har efterlyst, er i dag åbenbar.

Rahbæk Møller (SF):

Den industripolitisk redegørelse, ministeren her fremlægger, er et udtryk for regeringens passivitet, når det drejer sig om at sikre beskæftigelsen og sikre de investeringer, der skal til for at løse vore øvrige balanceproblemer. Regeringens filosofi fremsættes allerede i indledningen: der skal ske en omfordeling af samfundets ressourcer fra det offentlige til de private virksomheder. Som al erfaring viser, er der her tale om en klar modsigelse. I en situation med over 300.000 arbejdsløse og ledig kapacitet inden for de fleste sektorer styrkes de private virksomheder ikke ved

[Rahbæk Møller]

nedskæringer inden for den offentlige sektor. Tværtimod spiller den offentlige sektor så stor en rolle som kunde, at nedskæringerne svækker den privat sektor.

Denne sammenhæng kommer klart frem i de vurderinger, regeringens egne økonomer fremlægger. I den økonomiske oversigt, der kom for nylig, måtte regeringen nedjustere forventningerne til investeringsudviklingen. Hvor man endnu i oktober sidste år regnede med en fremgang på 3 pct. fra 1982 til 1983, regner man nu med uændrede investeringer i de 2 år. Også den industripolitiske kvartalsoversigt bekræfter denne tendens. Det viser sig, at medens faldet i industriens investeringer standsede i 1982 og oven i købet vendte til en svag stigning henimod slutningen af året, så har investeringerne været faldende igen i den forløbne del af 1983.

Det må derfor betegnes som ren ønsketænkning, når ministeren skriver, at der nu bør være grundlag for, at virksomhederne revurderer deres investeringsplaner og fremskynder beslutningerne om investeringer. Sætningen minder i sin tomhed om den herostratisk berømte investeringsplan, regeringen fremlagde i efteråret, og som stort set intet indeholdt bortset fra ansættelse af 25 professorer.

Naturligvis kan det ikke afvises, at et eventuelt opsving i udlandet sammen med rentefaldet vil medføre en forøgelse af investeringerne, men foreløbig har regeringens nedskæringspolitik virket stærkere. Under alle omstændigheder medfører regeringens politik, at et dansk opsving bliver svagere, end det ellers ville være blevet.

På ét punkt kan vi være enige med ministeren, nemlig når han skriver, at en væsentlig forøgelse af investeringerne i udbygningsperioden vil belaste betalingsbalancen. Ministeren tilføjer, at med den efterfølgende vækst i produktion og valutaindtjening vil den positive virkning på betalingsbalancen rigeligt opveje investeringernes valutaudgifter. I disse sætninger ligger der også en indirekte anerkendelse af, at regeringens politik ikke fremmer investeringerne. I de skøn over betalingsbalancen, regeringen har fremlagt, forventes en forbedring på 6 mia. kr. på grund af olieprisfaldet og det internationale rentefald. I dette tal er ikke modregnet noget beløb til dækning af en forøgelse af investeringsniveauet.

Den politik, SF netop har lagt frem i sit investeringsprogram, er den stik modsatte af regeringens: vi vil bruge det pusterum, de bedre konjunkturer udefra giver, til at få foretaget de investeringer, der er nødvendige for at sikre fremtiden, og vi vil bruge den offentlige sektor som drivkraft i den udvikling, først og fremmest ved at skabe efterspørgsel på nogle områder, der er velegnede som nye vækstsektorer.

Også på et andet punkt er SFs politik stik modsat regeringens. Ministeren skriver, at man skal være forsigtig med på forhånd at udpege specielle brancher eller erhvervsgrupper, der i særlig grad prioriteres som vækstcentre. SF mener, at vi i høj grad bør prioritere. Det er ikke ligegyldigt, hvilke investeringer der bliver foretaget, og hvilken erhvervsudvikling der bliver fremmet. Et forsøg på at vende tilbage til 1960ernes vilde vækst i produktion af hvad som helst vil hurtigt kvæle sig selv i ressourcemangel og miljøproblemer. Derfor er det nødvendigt målrettet at fremme en erhvervsstruktur, der tilgodeser ressourceproblematikken og hensynet til det indre og ydre miljø og i øvrigt fremmer kvalitetsforbedringen af vort samfund. Energiområdet, miljø og arbejdsmiljø, kollektiv trafik, dele af de nye teknologier, boligbyggeri og byfornyelse er naturlige eksempler på mulige vækstområder.

Ministeren peger dog på mikroelektronikken og mikrobiologen som mulige vækstcentre. Det kan være de er det, men problemet er, at samtlige regeringer i den industrialiserede verden ønsker at fremme deres industri på netop disse områder. Hvis vi skal være med her, skal det ikke bare være en følge med i den seneste teknologiske udvikling. Tværtimod skal vi aktivt stille krav til kvaliteten af det samfund, vi ønsker at leve i, og aktivt fremme den teknologiske udvikling til at leve op til disse kvalitetskrav.

Både for at kunne følge med i den teknologiske udvikling og for at kunne vælge blandt de muligheder, teknologien åbner, er det nødvendigt, at uddannelse, forskning og produktudvikling er i orden. Her er vi ved et af regeringens svageste punkter. Godt nok skriver ministeren i sin redegørelse, at disse ting er vigtige, men i praksis er det det stik modsatte, der sker. Undervisningsministeren er i fuld færd med at lemlæste grundforskningen på vore universiteter. Selv en så enkel

[Rahbæk Møller]

og central ting som at sikre datalogiundervisningen har regeringen ikke kunnet klare. Københavns universitet har måttet tage mod hjælp fra et privat firma for at klare den mest nødtørftige undervisning, samtidig med at samme firma importerer dataloger fra Indien.

Redegørelsen er fuld af modsigelser. Eksempelvis fremhæver ministeren behovet for at forbedre konkurrenceevnen, men regeringen har netop forringet konkurrenceevnen ved at revaluere 6½ pct. siden sin tiltræden, samtidig med at den klart forsømmer de initiativer til fremme af uddannelse, forskning og produktudvikling, som også af hensyn til konkurrenceevnen er så vigtige.

Ministeren fremhæver betydningen af det teknologiske servicenet, EDB-fonden og udviklingsfonden. SF er enig i denne vurdering, men det er nødvendigt at gøre opmærksom på, at der dels er tale om ordninger fra før den nuværende regerings tid, dels er det en meget beskeden del af erhvervsfremmemidlerne, der går til disse forholdsvis målrettede ordninger.

Der har i den seneste tid været betydelig offentlig debat om værdien af de forskellige erhvervsstøtteordninger, og fra mange sider har der været rejst tvivl om, hvorvidt milliarderne anvendes på en hensigtsmæssig måde. Det havde været naturligt, om ministeren i forbindelse med den industripolitiske redegørelse havde foretaget en sammenlignende gennemgang af værdien af de enkelte ordninger, men det har ministeren altså ikke turdet.

Fra SFs side kan vi støtte de ordninger, der går ud på en udbygning af det teknologiske servicenet, der fremmer produktudviklingen og fremmer en samfundsmæssigt ønskelig erhvervsudvikling. Til gengæld stiller vi os meget tvivlende over for værdien af de generelle og langt dyrere ordninger, ikke mindst dem, der administreres af ministeren for skatter og afgifter. På dette område fortjener regeringen dog ros for sin passivitet. Den nuværende regering har ikke været nær så slem som den tidligere socialdemokratiske regering til at forære erhvervslivet den ene sære skattelettelse efter den anden. Tilsyneladende føler ministeren det som en belastning, idet han for at fylde op har medtaget afskaffelse af grundskatter på produktionsjord blandt de skattepolitiske tiltag på indu-

striområdet. Det er svært at se, at denne foræring til godsejerne har med industripolitik at gøre, og desuden er der ingen sandsynlighed for, at det bliver vedtaget af folketinget.

På eksportområdet synes regeringens væsentligste initiativer efter redegørelsen at dømme at være udenrigsministerens rejse til ASEAN-landene og forringelsen af u-landsbistanden.

Specielt hvad angår projekt- og systemeksport er redegørelsen skuffende. Der står mange pæne ord om betydningen af en øget indsats på dette felt, men der nævnes ikke konkrete initiativer, på trods af at Danmark med sin forholdsvis veludviklede offentlige sektor skulle have gode muligheder på dette område, og på trods af at Danmark hidtil har haft en alt for lille andel af dette marked. Problemet er manglende erhvervs erfaring i den offentlige sektor og virksomhedsstrukturen med de mange små virksomheder, der hver for sig har svært ved at påtage sig opgaver af den nødvendige størrelse. Et statsligt kommercielt systemeksportselskab ville være et godt initiativ til at formidle det nødvendige samarbejde.

I det hele taget indeholder redegørelsen meget lidt konkret, når det drejer sig om øget samarbejde mellem den offentlige og den private sektor. I forbindelse med informationsteknologien nævnes værdien af et samarbejde med det offentlige som avanceret bruger og erhvervslivet som producent og leverandør. Men et sådant samarbejde er der behov for på mange andre områder. Der er behov for nye initiativer, bl.a. i form af flere udviklingskontrakter, for at sikre både en større dansk procentdel af de offentlige indkøb og en øget produktudvikling i erhvervslivet i forbindelse hermed.

Generelt må redegørelsen betegnes som et uhyggelig svagt dokument. Ud over ønsketænkning og henvisning til tiltag fra den tidligere regerings tid er der meget lidt indhold i redegørelsen. Nedsættelsen af et udvalg eller en komité en gang imellem synes at være det mest konkrete, regeringen har foretaget sig. Én mangel er påfaldende: at dømme efter redegørelsen fungerer dansk industri uden ansatte. I hvert fald nævnes det kun periferisk i forbindelse med løntilbageholdenhed og deslige. Der er mange forskelle mellem SFs og regeringens syn på industripolitik, men det, der er det mest afgørende for SF, er

[Rahbæk Møller]

kernen i industripolitikken, hensynet til dem, der arbejder i industrien, og hensynet til det samfund, den skal betjene.

Det vigtigste led i en industripolitik må være en demokratisering i form af virksomhedsdemokrati og opbygning af solidariske fonde, der efterhånden kan overtage ejendomsretten til industrien. Den teknologiske udvikling gør indførelsen af virksomhedsdemokrati til en mere og mere akut opgave, så det kan sikres, at indførelse af ny teknologi sker til gavn for de ansatte og ikke kun til gavn for en lille klasse af ejere.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil godt begynde med at sige tak til industriministeren, fordi linjen, at vi får en industripolitisk redegørelse hvert år, bliver fulgt. Det blev på udmærket vis startet af den tidligere industriminister, og jeg synes, det er rimeligt, at vi mindst én gang om året – vi skulle måske nok gøre det hyppigere – diskuterer produktionssektorens forhold, for hvad er betingelsen for, at dette samfund fungerer i det hele taget? Det er, at det går vores produktionssektor bedst muligt.

Jeg synes næsteften, at det er rimeligt, at jeg sender ikke en rød rose, men en smuk buket af forårsblomster til nationalbankdirektøren, fordi han er begyndt at tage fat på det, vi fra fremskridtspartiets side har peget på i mange år, nemlig at alle de mange selektive erhvervsstøtteordninger er en medalje, som i allerhøjeste grad har en bagside. Jeg synes, at regeringen skulle tage mod til sig og gå ind på banen til den bold, som nationalbankdirektøren har spillet ud, og lad os så få taget fat på det problem. Jeg har ofte påstået, at hver eneste gang man giver erhvervslivet 1.000 kr. i støtte, sender man formiddagen efter en regning på 1.300 kr. Den støtte, man giver, er jo ofte til gamle, halvsnorkende virksomheder. Derimod trænger man ikke igennem til de nye, selv om det er dem, man påberåber sig at hjælpe.

Man kan jo give sig til at kritisere den nuværende industriministers redegørelse. Jeg synes slet ikke, at det er nok, hvad den nuværende regering gør, ikke tilnærmelsesvis, men jeg kan da notere, at hvis man sammenligner med, hvad den tidligere regering gjorde, og den grammofonplade, vi fik afspillet her af den tidligere industriminister, så er der

dog fremgang i tingene. Det er dog trods alt bedre, end det var tidligere, og der er sket så stor en fremgang, at det er synligt selv for en fremskridtsmand.

En debat om industriens situation må være en debat om, hvad det egentlig er, vi vil med industrien, hvad vi vil med produktionssektoren. Det er egentlig forkert at snakke om industrien, for hvordan kan man adskille landbrugets forhold, turismens forhold, industriens forhold osv.? Det kan faktisk ikke lade sig gøre. Det, det drejer sig om, er, at vi skal have en produktionssektor, der kan producere alt det, vi har brug for. Hver eneste af vore daglige fornødenheder skal skaffes via produktionssektorens formåen. Men foruden at skaffe, hvad vi løbende skal bruge, er opgaven for vores produktionssektor at betale de enorme renter af den gæld, man har skabt os, og desforuden skal den producere til afdrag. Det er jo en enorm opgave for den danske produktionssektor.

Derfor er mit spørgsmål ikke alene til regeringen, men også til de øvrige partier: har man gjort sig klart, hvad det egentlig er for en opgave, vores produktionssektor har, og vil man være med til at lave en plan, hvorefter dette samfund skal være gældfrit inden for en 10 års periode? Så er det vores overordnede forpligtelse at give produktionssektoren sådanne betingelser, at der kan produceres så meget, at vi kan få så stort et overskud på vores handelsbalance, at vi kan blive gældfri på 10 år.

Hvad er regeringens ambitionsniveau? Jeg har spurgt regeringens finansminister. Der fik jeg at vide, at det var helt urealistisk at tro, at det kunne lade sig gøre på 10 år. Hvis det også er industriministerens holdning, så må jeg sige, at ambitionsniveauet er alt, alt, alt for lavt. Det er for dårligt, hvis vi, der er ansvarlige nu, siger: vi kan ikke få denne gæld afviklet de første 10 år. Vi skal bare sådan nogenlunde holde den stangen. Hvis ikke man vil med længere, hvis ikke man vil være med til at sige: nu vedtager vi en plan gående ud på, at dette samfund skal være gældfrit om 10 år, så er vi nogle tøsedrenge, så er vi ikke værdige til at sidde herinde – undskyld, tøsepiger måske også. Det synes jeg man skulle tænke over.

Hvad går det enkelte folketingsmedlem og spekulerer på i disse forårsdage? Det er: nå ja, det går nok, det går nok, det går nok. Se,

[Askjær Jørgensen]

tingenes tilstand, realiteterne er, at gældsætningen også vokser i disse måneder. Der er stadig væk underskud over for udlandet. Hvis vi siger, at det danske samfund kommer til at betale 250 mia kr. i rente af vores udlandsgæld i den sidste fjerdedel af dette århundrede, så er det et tal, der nogenlunde passer. Det kan være, at tallet bliver større, det kan være, at det bliver mindre, men det er i hvert fald størrelsesordenen. Det vil sige, at danskernes velstand og levestandard vil være 250 mia kr. mindre på grund af gælden.

Det er ud fra den betragtning, jeg siger, at produktionssektoren skal have mulighed for hurtigst muligt at producere det, der kan betale vores gæld. Det er opgaven for vores produktionssektor. I lyset heraf bør vi diskutere industriens forhold.

Jeg må notere, at den nuværende regering har illustreret og dokumenteret og bevist, at noget af det, vi fremskridtsfolk har sagt i en lang årrække, er rigtigt, og det vil jeg da godt takke regeringen for. Regeringen har sagt, at det er et fremskridt, at lønningerne stiger knap så meget, og at man kompenserer lønmodtagerne via skatterne. Det, vi har sagt fra fremskridtspartiets side, er, at dér, hvor vi virkelig kan sætte ind mod produktionssektorens omkostninger, er, hvad angår prisen på dansk arbejdskraft, den skal sættes ned. Men samtidig skal man selvfølgelig kompensere over skatterne, for man kan ikke klare krisesituationen ved at sulte danskerne så meget, at de ikke har råd til at købe noget af den danske produktionssektor. Danskerne skal fortsat have råd til at købe af dansk industri. Skal vi have en stor eksport, så skal der selvfølgelig være en hjemmemarkedsplatform, og derfor vil jeg meget stærkt advare imod, at man holder forbruget nede. Den private sektors forbrug skal aldeles ikke holdes nede. Danskerne skal ikke sultes ihjel. Danskerne skal have råd til at købe noget af den danske produktionssektor.

Rentepolitikken. Ja, hvis man tænker på det, så må vi jo notere os, at der ligger et forslag til såkaldt realrentebeskatning. Nu har vi en lavere rente, men når vi også har en lavere inflation, er det således, at det stadig væk er mere fordelagtigt at anbringe sine aktiver, sin likvide beholdning, sin disponible kapital i værdipapirer fremfor i produktion. Regeringens skattetiltag – ja, vi havde jo

et i går vedrørende hovedaktionærer – når ikke helt igennem.

Hvis man virkelig ønsker, at den danske produktionssektor skal sættes i stand til at betale vores gæld og gøre samfundet gældfrit, så skal man simpelt hen holde op med at beskatte produktion. Det skal være sådan, at Danmark er et langt mere attraktivt land at etablere produktionsvirksomheder i end alle andre lande. Det er klart, at hvis Danmark var et land med 300–400 millioner mennesker, så var det svært at sige, at nu skal vi altså eksportere vores arbejdsløshed. Men vi er altså kun 5 millioner mennesker i dette samfund, og derfor er det klart, at der ligger så mange nichemuligheder i den danske produktionssektor, at vi let kan løse opgaven og gøre dette samfund gældfrit. Det budskab, der bør lyde for dette folketing, når vi diskuterer industriens forhold, når vi har en industripolitisk debat, er, at det danske folketing ønsker at give den danske produktionssektor sådanne betingelser, at man kan producere det, der skal til for at dække vores gæld, at man kan producere det, der skal til for at betale renterne, og at man kan producere til en øget fremgang, en øget velstand, en bedre social situation og i det hele taget et lykkeligere og et bedre samfund for alle danske. Det er det, vi skal udbede os at produktionssektoren, at industrien skal gøre for os, og derfor er det nødvendigt, at man gør langt, langt, langt, langt mere, end man har gjort.

Socialdemokraterne har snakket og snakket og snakket i mange år. Jo mere socialdemokraterne har snakket, og jo flere restriktioner man har lavet, jo dårligere er det kommet til at gå.

Jeg skal fuldt ud erkende, at den nuværende regering er en mindretalsregering og derfor nok ikke kommer så langt, som man gerne ville, heller ikke på det industripolitiske område. Derfor er det altså, at jeg ikke alene henvender mig til regeringen. Jeg siger til alle folketingets partier: hvornår vil man være med til at give den danske produktionssektor så gode betingelser, at vi kan få vores gæld betalt? Skal det ligge til nr. 2 generation eller nr. 3 generation efter os, eller hvornår skal vi have det gjort? Vi kan kun gøre det ved hjælp af at give vores produktionssektor langt, langt bedre betingelser. Der skal fjernes nogle restriktioner, og der skal skatte-

[Askjær Jørgensen]

lættelser til: Der skal være en lavere pris på dansk arbejdskraft; det vil sige, at statsafgiften på den arbejdskraft, industrien skal bruge, skal væk.

Birgith Mogensen (CD):

Da vort partis erhvervspolitiske ordfører, hr. Hahn, er på udvalgsrejse i dag, skal jeg på CDs vegne udtale følgende.

Danskerne har fået optimismen igen. Troen på, at det kan og vil lykkes, er stor. Det skal ikke benægtes, at naturen og hjælpen udefra har været medvirkende til, at den ny regering har drejet Danmark nogle grader fra den berygtede afgrund. Men hvordan er det nu, er der ikke et ordsprog, der siger »den dygtiges held«.

Men det nytter ikke at falde hen i selvglæde på nuværende tidspunkt. Den økonomiske kur, som regeringen præsenterede ved sin tiltræden, skal fortsættes. De senere år har vist stagnering og ligefrem tilbagegang i indtjening og investeringer. Regeringen har som sin opgave og som sit mål at redde Danmark fra undergang og få vor økonomi på fode. Dette er en historisk chance for en ikke-socialistisk regering. Løntilbageholdenhed, fald i oliepriserne og rentefald er positive tendenser i bestræbelserne på udenlandsk efterspørgsel efter vore industrivarer.

Der skal gives danske virksomheder adgang til at optage 5-årige eller længere finanslån. Der vil i det hele taget ske en liberalisering af kapitalbevægelser mellem Danmark og udlandet. Det danske rentefald til trods er det danske renteniveau stadig langt højere end i de fleste andre vestlige lande. Renteudgifterne for de danske virksomheder, der optager lån i udlandet, vil falde. Det betyder større investeringer og øget beskæftigelse.

Industriministerens redegørelse i dag er afgivet på regeringens vegne. Den afspejler de problemer, som vi står over for. Men erhvervslivets optimisme viser uomtvistelige tegn på, at foråret er kommet, og at det også vil blive sommer. Betalingsbalancen over for udlandet vil i år blive forbedret med omkring 6 mia. kr. Alligevel kommer vi ud af året med et betragteligt underskud. Selv om bøgen og økonomien grønnes, vil vi desværre fortsat have en stor arbejdsløshed, men vi vil fastholde udviklingen for også at nedbrin-

ge dette store samfundsproblem og opnå fremgang for beskæftigelsen.

Janne Normann (RV):

Ja, ja, der er jo også noget, der hedder begynderheld.

Der er i ministerens redegørelse en del godt, der er noget, der skal nøjere vurderes, og der er et enkelt afsnit, som er katastrofalt.

Det er rigtigt, som ministeren anfører, at der allerede er opnået resultater. Der er ingen grund til at begynde at skændes om æren for de gode resultater, om det er regeringens fortjeneste alene. Vi har jo lykkeligt også fået vind i sejlene udefra. Der er ingen grund til at misunde nogen, at det går godt. Der er kun én ting at sige: en økonomisk genrejsning er landet vel undt.

Vi er enige i målsætningen i redegørelsen, nemlig at det drejer sig om at dæmpe omkostningsudviklingen og styrke den private sektor og prioritere betalingsbalanceerhvervene højt. Det er jo vejen til en bedre investering og beskæftigelse.

Vi er også enige i, at det kommer til at tage en årrække, men det kræver opbakning fra flere end bare virksomhedernes ejere. Derfor er vi meget skuffede over, at der ikke er noget om en overskudsdelingsordning. Det er et mål i sig selv med en overskudsdelingsordning, fordi det er helt sikkert – for os i hvert fald – at det vil animere lønmodtagerne til at føle større ansvar for deres virksomheder og gøre en bedre indsats. De vil være med i ansvaret, og det er ganske særligt vigtigt nu. Man kan ikke forvente en tilslutning til, at nu drejer det sig altså om investering og opbygning af virksomhederne, hvis ikke lønmodtagerne på lang sigt kan se, at denne investering også vil komme dem til gode i form af en overskudsdeling og et medeje. Spørgsmålet vil blive endnu mere akut, hvis den omstilling, som regeringen er inde på, lykkes – og vi er da enige i, at en omstilling bør lykkes.

Løntilbageholdenhed er nødvendig i en meget lang periode, men forståelsen derfor kan det nok komme til at knibe med, hvis man ikke ser, at man selv er med i opbygningen.

Vi har haft medvind udefra – rentefald, olieprisfald – og ovenfra, eller hvorfra det nu kom, i form af en mild vinter. Nu er det helt

[Janne Normann]

afgørende at fortsætte den linje, der er lagt. Det er folketingets ansvar at fastholde denne. Fordi der er økonomisk lysning, drejer det sig altså ikke om, at nu skal der rigtig være gilde igen, nu skal vi ind i et nyt merforbrug, som vi kendte igennem 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne. Kort sagt, jeg vil hæve pegefingeren og sige: nu ikke frådse!

Rentefaldet har jo været medvirkende til den større optimisme, som er så afgørende for erhvervslivet. Jeg er noget forbavset over, at der ikke er noget med om K-lånerenten, hvor den kommer til at ligge henne. Den er jo også afgørende for erhvervspolitikken. Jeg synes, det var vigtigt at få slået fast som et princip, at den skal følge udlandsrenten nedad.

Skatteområdet er lidt svagt. Vi har selvfølgelig noteret os de allerede igangsatte ændringer af aktieavancebeskatningsloven og fradragsreglen for småaktiver, men det er et meget stort område, som er af afgørende betydning for hele erhvervspolitikken.

Jeg skal i forbindelse med skatteområdet sige, at vi er selvfølgelig ikke glade for tanker om at afskaffe ejendomsskatterne. Det er særlig landbruget, vi tænker på. At miste et provenu til fordel for landbruget på denne måde er ikke det rigtige. Det er ikke det rigtige at afskaffe ejendomsskatterne, fordi det er så vigtigt for beskæftigelsen i følgeerhvervene og for vores valutabalace, at det er den animalske produktion, der bliver støttet, og det sker ikke på denne måde.

Vi er tilhængere af den administrative forenkling, som ministeren også er inde på. Der er meget, man godt kan kigge nærmere på, men vi skal nok også være varsomme, særlig hvor det drejer sig om miljøhensyn. Det er vigtigt at lette mulighederne for de små virksomheder, men det er altså også vigtigt, at vi ikke giver friere slag for ting, der skader det omgivende miljø.

Mens jeg er ved de små virksomheder, vil jeg gerne sige, at det er overordentlig vigtigt, som ministeren også har lagt vægt på, at vi får noget mere oplysning ud dels til de små virksomheder, dels til iværksætterne. Jeg vil meget gerne bede om, hvis regeringen arbejder videre på dette med pjecer, at få dem skrevet i et forståeligt sprog. Papir og oplysning er der nok af, hvis man i øvrigt har lært at læse det specielle sprog, som kendetegner administrative skrifter, men det er helt afgø-

rende, at disse bliver skrevet i et sprog, så lægmand kan forstå det. Jeg har noteret mig, at organisationerne skal med i udarbejdelsen af disse pjecer. Her skal vi lige tænke på, at organisationerne jo har et naturligt hovedhensyn at tage til de allerede etablerede, de allerede iværksatte, og det, der særligt skal tænkes på med pjecer og oplysning, er jo de nye, de, der gerne vil i gang, de, der ikke allerede kender spillereglerne.

Privatisering synes vi er et sært udtryk. Vi kan ikke rigtig lide det. Men hvis der i begrebet ligger, at man skal ind på en friere konkurrence, på, at bestemte sektorer skal kunne lægges ud i fri konkurrence, således at det private erhvervsliv kan komme med og man dermed formentlig kan nå en bedre rentabilitet, så er vi bestemt velvilligt stemt over for tanken.

Al industripolitik skal jo tage sit udgangspunkt i den specielle erhvervsstruktur, vi har her i landet, med de mange små og mellemstore virksomheder. Det er afgørende, at disse virksomheder har adgang til størst mulig viden og støtte, som man f.eks. kan få den på de teknologiske institutter, som ministeren betegner som spydspidser i udviklingen. »Spydspidser« er nu for os et for militant udtryk, men de er ledende i udviklingen, og vi håber bestemt, at de teknologiske institutter og informationscentre fortsat vil have den danske regerings særlige bevågenhed i arbejdet for at fremme de smås og de nyes muligheder.

Vi er også meget optaget af afsnittet om de muligheder, der ligger i hybridnet og i senere et bredbåndsnet. Det kan på to områder have afgørende betydning for dansk erhvervsliv. Dels kan de bruges til den interne kommunikation og den eksterne kommunikation, dels er der formentlig for dansk erhvervsliv store muligheder ved eksporten. Det ser vi frem til at folketinget vil være meget opmærksom på, og at regeringen vil følge udviklingen, som jo skrider meget hastigt på dette område.

Vi er gennemført og udelt utilfredse med ministerens afsnit om u-landspolitikken. Vi ved godt, at der for kort tid siden blev konstateret bred politisk enighed her i tinget om at ændre statslånegrænserne, da socialdemokratiet ændrede holdning og nu ikke mere lagde vægt på, at det var fattigdomskriteriet, der skulle være det afgørende. Det kan godt

[Janne Normann]

være, at der er behov for at få flere lande med ind i statslåneordninger, man kan bare ikke bortforklare, at det går ud over de andre lande, som altså nu ikke kan få så stor en andel længere. Dermed har man krænknet det fattigdomskriterium i vores u-landspolitik, der tidligere har været enighed om. Jeg synes, det er beskæmmende, at vi på den måde laver om på et område, som ene bør tage sit udgangspunkt i de fattige landes, de fattige befolkningsgruppers vilkår – og ikke i, at nu skal vi se at hytte os selv.

Vi ser med meget stor interesse på ministerens bestræbelser for at øge lysten til investeringer i erhvervslivet. Vi deler optagetheden af at få animeret flere og flere til at investere i erhvervslivet. Vi vil gerne se på erhvervsfremmemulighederne i fremtiden, også om der eventuelt kan ske begrænsninger i de støtteordninger, vi allerede kender. Vi vedkender os de støtteordninger og de erhvervsfremmebestrebelsers, der hidtil er gennemført – i hvert fald med vores tilslutning – her i tinget, men det kan da godt være, det er rigtigt at ændre på nogle af dem, hvis det opsving kommer, som vi vel nok alle sammen efterhånden faktisk tør håbe på. Principielt er vi imod støtte til erhvervslivet, men det er jo et princip, man gang på gang går på akkord med og bør gå på akkord med, hvis der er grupper, som er i særlige vanskeligheder. Der er imidlertid det ved erhvervsstøtte, at det holder nye iværksættere ude, hvis man holder liv i virksomheder, som ikke i sig selv er levedygtige. Vi vil i fremtiden meget nøje vurdere, hvor der eventuelt kan spares, hvis omstillingen til et selvhjulpent erhvervsliv kommer.

Der er lysere udsigter, og vi vil gerne være med til at styrke optimismen i erhvervslivet, men det er afgørende, at vi i de kommende år fastholder den lagte linje med en varsom omstilling og en meget stram politik, ganske særlig på indkomstområdet. Vi må ikke gå hen og blive forårskåde. Der ligger mange års arbejde og forhåbentlig også noget held udefra foran os, før vi kan sætte os ned og sige: nu kan vi tage det lidt mere roligt.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg lytter altid meget intenst til fru Janne Normanns ordførertaler. Det sidste med, at

man ikke skulle blive forårskåd, når det gælder industripolitikken, er jeg 100 pct. enig i. Men i indledningen af talen blev der nævnt noget om, at der manglede en overskudsdeling. Jeg vil gerne lige have bekræftet, at det var forstået rigtigt, at fru Janne Normann mente, at der manglede en overskudsdeling.

Jeg opfatter det således, at industriens overskud i øjeblikket deles mellem en meget stor part, som det offentlige får og bruger til mange ting, og så en anden meget stor part af industriens overskud, som medarbejderne får. Herudover er der en del, der bruges til medarbejdernes arbejdsløshedsforsikring og en masse andre goder, ferie og alt sådan noget, som medarbejderne skal have – og så nævnes der i nogle tilfælde lidt mere overskud, som aktionærerne eller indehaverne får lov at beholde. I nogle tilfælde er der slet ikke mere overskud, når de to første parter har fået deres. Når fru Janne Normann siger, at der mangler en overskudsdeling, mener fru Janne Normann så dermed, at virksomhedsindehavernes overskud skal bringes ned, at de skal have en mindre part af overskuddet, eller hvad er det, der er galt med hensyn til overskudsproblematikken? I øjeblikket er det jo sådan, at alle, der er lønmodtagere, har fri ret til at købe anpartar i virksomheder, hvor de vil, når det passer dem.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Der var i mine ord herom simpelt hen indeholdt det, at hvis vi skal have forståelse for, at nu drejer det sig om investering og opsparing i virksomhederne, så er det afgørende, at lønmodtagerne er klar over, at de får en andel i den opsparing i virksomhederne. De er jo med til at lave opsparingen i kraft af løntilbageholdenhed, som er så vigtig. Vi skal have overskudsdeling, ikke bare for virksomhedsejernes skyld, men også for skatteevnens skyld og for arbejdstagernes skyld. Vi skal lave det nu, hvor der ikke er noget synderligt overskud at tale om, fordi det er nu, investeringen og opsparingen skal foregå med henblik på en senere udbetaling.

Den enkeltes ansvar for virksomheden – det er det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

[Erling Jensen]

For yderligere at medvirke til hr. Askjær Jørgensens dårlige humør skal jeg for en ordens skyld understrege, at jeg deler fru Janne Normanns betragtninger – næppe måden at gøre det på, men jeg deler nøjagtig de betragtninger, der fik fru Janne Normann til at komme med disse udtalelser.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Med hensyn til spørgsmålet om sammenhængen mellem indkomspolitikken og overskudsdelingen synes jeg, der er grund til at gøre opmærksom på, at en tilbageholdende lønudvikling netop medfører et større overskud, som arbejdstagernes organisationer nok skal vide at få fingre i, når den tid kommer, og dermed bliver overskuddet delt.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Det er ikke arbejdstagernes organisationer, der skal have fingre i noget som helst. Det er den enkelte, der skal føle sit ansvar for virksomhedens trivsel ved selv at få del i overskuddet.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Hjertelig tusind tak. Nu er jeg i hvert fald ikke ked at det længere. Jeg fik at vide, at det ikke var organisationerne, der skulle have fingre i noget, men den enkelte. Det er 100 pct. sikkert, at overalt i den danske produktionssektor er det således, at man øser ud til gode lønmodtagere alt det overskud, der overhovedet er at øse ud af til den enkelte – ikke ved hjælp af organisationernes pres, men ved hjælp af det tillidsforhold, der heldigvis er blandt langt, langt den største del af produktionssektorens medarbejdere og indehavere. Der er overhovedet ikke brug for, at folketinget skal beskæftige sig noget som helst med, hvordan overskudsforholdet er mellem virksomhedernes indehavere og deres medarbejdere. Det kan man bedst selv finde ud af uden om organisationerne. Jeg var glad for, at fru Janne Normann sagde, at det ikke var organisationerne, der skal have det. Tak for det. Nu blev jeg rigtig forårsglad.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Når folketinget skal være med til at afgøre, hvordan overskuddet skabes, og styrke denne udvikling, skal vi selvfølgelig også være med til at afgøre, hvordan overskuddet fordeles.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Industriministerens redegørelse er én lang uargumenteret gentagelse af ideen om og tyrkertroen på, at den private eksportsektor kan løse krisen, blot lønnen holdes nede, renten holdes nede og det offentlige i øvrigt fortsætter med at give økonomisk støtte til erhvervslivet, hvad enten det drejer sig om de mange direkte erhvervstilskud eller momsrefusion for eksport, særlig favorabile afskrivningsregler eller almindelig skattebegunstigelse.

Redegørelsen virker nærmest religiøs i sin opfattelse af eksportsektorens rolle i økonomien, og specielt virker den religiøs, når der ikke ét eneste sted gøres forsøg på at vurdere udviklingen i produktionen og beskæftigelsen de sidste 10–20 år endside gøres det mindste forsøg på en grundig vurdering og analyse af den fremtidige udvikling.

Det helt afgørende problem med over 300.000 arbejdsløse indgår udelukkende som rent vedhæng til troen på øgede investeringer i eksportsektoren. Den yderst aktuelle diskussion om de omfattende arbejdsgivertilskud og disses effekt eller mangel på effekt er tolt undgået i redegørelsen. Hjemmemarkedet er reduceret til en ren blindtarm, der kun konkretiseres i spørgsmålet om bredbåndnettet, og den offentlige sektor er reduceret til en sektor, der skal beskæres, delvis privatiseres og ellers stille direkte og indirekte tilskud til rådighed for industrien.

I afsnit 2 i redegørelsen fremhæves det, at forudsætningerne for at nedbringe overskuddet og øge beskæftigelsen er et vækstniveau på højde med det, vi havde i 1960erne. Det fremstår helt uargumenteret, og der gøres end ikke forsøg på at vurdere, hvor væksten skal være, eller hvad det reelt vil betyde for beskæftigelsen.

Specielt interessant er det, at udviklingen i 1960erne netop var kendetegnet ved, at der var tale om en gennemsnitlig nedlæggelse af arbejdspladser inden for den private sektor i hele den periode, vi kalder højkonjunkturen. I perioden fra 1963 til 1973 var der et fald

[Anne Grete Holmsgård]

på over 5.000 arbejdspladser inden for den private sektor hvert eneste år. Det går der behændigt uden om, og der går behændigt uden om, at den eneste årsag til, at man havde en såkaldt fuld beskæftigelse i denne periode, var en voldsom ekspansion inden for den offentlige sektor, der ikke bare formåede at opsuge den frisættelse af arbejdskraft, der foregik inden for den private sektor, men oven i købet at øge arbejdsstyrken. Der blev i den samme periode oprettet ca. 19.000 arbejdspladser om året inden for den offentlige sektor. Interessant nok svarer tallet 19.000 til den tilgang, der ville være til arbejdsmarkedet i årene frem til 1973 ifølge budgetdepartementet. Men selv hvis man går ud fra budgetdepartementets højvækstalternativ, er det fuldstændig urealistisk, at industrien skulle opsuge den arbejdskraft ved den politik, som regeringen i dag lægger frem. Flere analyser peger på, at industribeskæftigelsen vil være kraftigt faldende i løbet af det næste årti som følge af ny teknologi og rationaliseringer. Om ikke andet burde sådanne overvejelser dog interessere regeringen, fordi arbejdsløshedsunderstøttelsen i dag beslaglægger 25 mia kr. på statsbudgettet. Midlerne anvendes totalt uproductivt, og det er midler, der sammen med ideen om at finansiere underskuddet gennem indenlandsk lånoptagning har skabt et kæmpeunderskud på statsfinanserne, som skatteyderne betaler gennem rentebetalinger hvert år.

Som tidligere nævnt er hjemmemarkedet stort set fraværende i redegørelsen. Kun på ét punkt konkretiseres det, nemlig i omtalen af bredbåndsnettet. Her gøres etableringen af et sådant til en vigtig forudsætning for eksporten. For det første er det nok tvivlsomt, hvor meget beskæftigelse der overhovedet ligger i et bredbåndsnæt, og for det andet er det jo en omfattende investering. Mediekommissionen vurderer, at det mindst vil koste 1,7 mia kr. og maksimalt 4 mia kr.

Nøjagtig det samme argument, der anvendes med hensyn til bredbåndsnettet, kunne anvendes for øget boligbyggeri, øget udbygning af vedvarende energi, udvikling af kollektive transportsystemer og for den sags skyld for hvad som helst. Men det argumenteres der selvfølgelig ikke for, uanset at de ting, jeg har nævnt, ville give en kraftig forøgelse af beskæftigelsen, kun ville belaste statsfinanserne lidt og direkte være positive

for betalingsbalancen. Man kan oven i købet sige, at der her er tale om en klart samfundsnyttig produktion.

Et glimrende eksempel på, hvor håbløs regeringens såkaldte eksportfilosofi i øvrigt er, tegnes af udviklingen inden for tekstil- og beklædningsindustrien. Her kan man tilsyneladende fremlægge nydelige tal, der viser eksportfremgang med en stigning i eksportkvotaen fra 42 pct. i 1970 til 68 pct. i 1981. Til gengæld er hjemmemarkedsafsætningen faldet fra 42 pct. til 26 pct., og importen er steget i den samme periode. Det, der er sket, er, at man har haft en eksportfremgang, men det er sket på bekostning af hjemmemarkedet, som er skrumpet ganske betragteligt – med en øget import til følge.

Det interessante er selvfølgelig, at denne sektor faktisk har været i stand til at holde beskæftigelsen nogenlunde, i hvert tilfælde inden for de centrale områder omkring Ikast/Herning, der jo spiller den største rolle inden for tekstil- og beklædningsindustrien. Men denne udvikling, hvor man i den grad har fokuseret på eksporten på bekostning af hjemmemarkedet, gør specielt i en krisetid, at denne sektor er utrolig følsom for svingninger på udlandsmarkedet. Man kan med ét slag stå i den situation, at eksporten forsvinder, og så har man ikke noget hjemmemarked at falde tilbage på. Det ved regeringen selvfølgelig godt er et problem. Alligevel omtaler den ikke på 15 fulde sider overhovedet bare nogenlunde indgående, hvilken rolle hjemmemarkedet egentlig har i økonomien og i produktionen.

Et andet område, der omgås fuldstændig, er spørgsmålet om erhvervs subsidier. Ja, det er da rigtigt, at der hist og her står lidt om, at støtteordninger osv. er man principielt ikke tilhænger af. Det skrev man i hvert tilfælde i det såkaldte investeringsfremmeprogram, som man lagde frem i december måned. Dengang lovede man i øvrigt også, at man ville begynde på en afvikling af støtteordningerne, når renteniveauet kom ned i nærheden af udlandets renteniveau. Det er det jo nede i retning af. Det har regeringen gjort et stort nummer ud af, og den har oven i købet gjort et stort nummer ud af det på den måde, at den stort set har fremlagt det som sin fortjeneste, at renteniveauet er kommet derved. Det ville være interessant at høre, om man ikke på den baggrund er ved at overveje at

[Anne Grete Holmsgård]

begynde at afvikle nogle af disse ordninger. Jeg tænker ikke på den relative afvikling, der foregår i kraft af, at der selvfølgelig ikke er så stor indirekte statstøtte eller så stort tab for Nationalbanken og Hypotekbanken, i det øjeblik renteniveauet er lavere.

Omfanget af erhvervsstøtteordningerne er meget stort. Ifølge Management er det, hvis man trækker boligbyggeriet ud, og hvis man trækker landbruget ud, på over 8 mia kr. i 1982, og det er ekspanderet kraftigt. Ikke bare under denne regering. Man må vel nærmere sige, at det specielt er ekspanderet under socialdemokratiske regeringer og under SV-regeringen. K-låneordningen fik et voldsomt skub opad allerede fra starten af SV-regeringens tid, og den blev øget støt hen ad vejen.

Det interessante er, at der ikke på noget tidspunkt overhovedet er foretaget bare noget så minimalt som en effektundersøgelse af disse støtteordninger. Hvilken indflydelse har de på beskæftigelsen? Hvilken indflydelse har de på de industrier, de erhverv, der ikke får støtte? Hvilken betydning har de i kraft af, at der faktisk har været faldende privat udlandslånoptagning i takt med, at erhvervsstøtteordningerne, de rentesubsidierede, er steget? Det har man overhovedet ikke på noget tidspunkt undersøgt, og man kan se i pressen, at den nuværende regering også afviser det. Det oser efter min mening langt væk af utroværdighed og fordækthed, når regeringen ikke engang vil foretage noget så banalt som en effektundersøgelse. Selv den meget skarpe kritik, der er kommet fra Nationalbankens direktør, lader til at prelle af på regeringen.

En anden ting, der er interessant, er, at støtteordningerne i 1982 faktisk var af et sådant omfang, at det svarer til de private investeringer overhovedet. Det er jo temmelig kolossalt.

En anden ting, der er interessant, er, at de stigende tilskud først og fremmest har fundet sted inden for sektorer, hvor de har været fuldstændig ukontrollable, hvor der ikke har været noget loft eller noget som helst andet, hvorimod man inden for områder som f.eks. almennyttigt byggeri, hvor der også gives tilskud, isoleringstilskud, osv., har indført kvotaordninger fra starten. Det har man altså ikke ønsket at gøre inden for f.eks. skibs-

kreditordningerne, K-låneordningerne eller eksportkreditterne.

Et af de nylige eksempler, vi har haft, er hele diskussionen om skibsværftsindustrien, hvor man i dag kan se to lokalområder, henholdsvis Helsingør- og Nakskovområdet, udsat for nogle fantastiske problemer med en arbejdsløshed, der stiger katastrofalt i løbet af de næste par måneder. Det er en af konsekvenserne af, at man har ydet støtte til skibsværfterne fuldstændig betingelsesløst og uden at undersøge, hvad der var af perspektiver i denne sektor, og uden at undersøge, hvad man i øvrigt kunne gøre inden for nogle lokalområder. Nu står man med nogle fuldstændig katastrofale problemer. Jeg synes nok, at om ikke andet så burde udviklingen inden for dette område dog mane til eftertanke og mane til, at man nu for en gangs skyld gik i gang med at undersøge, hvilke virkninger erhvervsstøtteordningerne egentlig har, fremfor bare at køre videre deruda' på sin gamle liberalistiske filosofi.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Det er fru Janne Normanns bemærkninger om u-landsafsnittet i ministerens redegørelse, der kalder mig herop. Der er mildt sagt ikke belæg for det, fru Janne Normann sagde, da hun påstod, at der ved debatten her i tinget den 18. februar i år var tale om, at det flertal, der blev manifesteret, ikke længere lagde vægt på fattigdomskriteriet i u-landsbistanden.

Det, vi drøftede den 18. februar, var, på hvilken måde statslånsbistanden skulle udvides, og diskussionen stod rent konkret om, hvorvidt der skulle nogle lande mere eller mindre med, om der skulle være 69 lande eller 65 lande med. Når man derudover ved, at måleinstrumentet BNP pr. indbygger er et overordentlig usikkert instrument, forekommer det mig lidt deprimerende, når fru Janne Normann bruger så stærke ord, som hun gør.

Derudover vil jeg gerne benytte lejligheden til at fastslå, at der ikke er noget i ministerens redegørelse om dette, som må misforstås. Det er stadig væk sådan, at 25 pct. af den danske u-landsbistand kan bruges til de ordninger, der er omtalt i ministerens redegørelse. Denne kvota havde man fra forskellige sider i erhvervslivet ønsket udvidet, men

[Kelm-Hansen]

den blev ikke udvidet, så dér står man stadig væk fast.

Derudover blev det også pointeret, at der ikke kan være tale om, at man vægter statslåne- nene på den måde, at det bliver de bedst stille- lede lande, der får flest statslån. Der skal stadig væk ske en rimelig fordeling over hele spektret.

Det, jeg i og for sig vil henstille til mini- steren, er, at man satser noget stærkere på den del af de multilaterale bistandsorganisa- tioner, hvor der virkelig er ting at hente for dansk erhvervsliv. Vi ved jo, at den sørgelige kendsgerning er, at dansk erhvervsliv ikke tilnærmelsesvis får ordrer fra disse organisa- tioner, som svarer til de kontingenter, vi ind- betaler. Jeg tænker her på FN's store bi- standsorganisation UNDP. Jeg tænker på nogle af særorganisationerne, også Verdens- banken, en del af de regionale banker og ikke mindst EF's bistand, hvor det stadig væk er sådan, at danske virksomheder ikke har tilstrækkelig gennemslagskraft. Det kan i no- gen grad skyldes, at det er et nyt arbejdsom- råde, der skal tages op, og det kan også skyl- des, at man endnu ikke får den tilstrækkelige støtte fra de relevante ministerier, i første omgang udenrigsministeriet, så man kommer ind de rigtige steder.

I den sammenhæng vil jeg godt bede indu- striministeren om at holde sig i tæt kontakt med udenrigsministeren. De statslige ramme- belagte driftsudgifter skal jo nedsættes med 2 pct., og jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke frygter, at det også kan påvirke dansk erhvervslivs eksportarbejde, altså at de ikke får den støtte, de skal have, og om det ikke også kan påvirke organisationerne i ne- gativ retning derved, at erhvervslivet ikke får mulighed for en rimelig placering i det inter- nationale bistandsarbejde og i den internatio- nale bistandsadministration.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Selvfølge- lig er der belæg for det, når jeg siger, at socialdemokratiet har ændret u- landspolitik.

Hr. Kelm-Hansen kan simpelt hen ikke bortforklare følgende kendsgerninger: nok er bruttonationalproduktberegningen usikker, men vi har ikke noget bedre, og socialdemo-

kratiet har tidligere forsvaret den beregnings- metode, der er anvendt.

Det er rigtigt, at der fortsat er 25 pct. til statslåne- ne, men man kan ikke bortforklare, at når man udvider antallet af lande, der kan modtage disse statslån, og man ikke samtidig udvider beløbet, så bliver der mindre til de lande, der tidligere var bred enighed om bedst var dækket af det fattigdomskriterium, som socialdemokratiet nu har været med til at ændre på.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Da jeg i aftes tænkte på, hvad der ville ske i denne debat, tænkte jeg, at nogle socialde- mokrater nok ville forsøge at aflede opmærk- somheden fra socialdemokraternes dårlige industripolitik ved at begynde at snakke om u-lande og sådan noget, der ligger meget langt væk. Det kom til at passe.

Men jeg synes nok, det lyder interessant. Jeg synes næsten, der er grund til at spørge hr. Kelm-Hansen: det på finansloven, man kalder u-landshjælp, er det u-landshjælp set ud fra socialdemokraternes betragtning, eller er det en konto, hvor man bruger nogle skat- teydermidler til at købe nogle industrivarer for til at forære bort? Er det ren omforde- lingsmanipulering, man foretager dér, og er det bare, fordi man godt kan lide at omforde- le og manipulere rundt med tingene og statsstyre, eller er det, fordi man virkelig øn- sker at yde u-landsbistand? Hvad er det egentlig, der er indeholdt i det, som socialde- mokratiet i mange år har forsøgt at besmyk- ke sig med, når de sagde: vi er sådan nogle, der giver u-landsbistand. Det gør man jo ike, for de 3 mia kr., man bruger hvert år, skriver man en regning på, og så lægger man den som en veksels til kommende generation- er. Der er ingen, der betaler u-landsbistand nu. Der er ingen, der giver u-landsbistand. Nej, det, man gør, er, at man giver u-landsbi- stand på kommende generationers vegne.

Jeg synes egentlig, det er flovt for de parti- er, der nu begynder at snakke om u-landspo- litik i forbindelse med industripolitikken her, at de ligesom skal besmykke sig med, at vi giver u-landsbistand. Det, man gør, er, at man skriver nogle regninger, man flatter sig på kommende generationers vegne. Det skul- le man have undladt at tage med, for det

[Askjær Jørgensen]

pynter ikke på folkestyret, at man optræder sådan over for kommende generationer.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Jeg kan tydeligt høre, at hr. Askjær Jørgensen ved for lidt om dette emne, så jeg skal ikke forlænge debatten på det felt, men jeg skal sørge for, at hr. Askjær Jørgensen får en artikel, som bl.a. dokumenterer, hvor væsentligt det er, at vi tager u-landsproblematikken med ind i det, vi drøfter her i dag, fordi den tredje verden simpelt hen vil udvikle sig til det største marked for hele den industrialiserede verden. Derfor er der en meget tæt sammenhæng i det, vi drøfter.

Til fru Janne Normann skal jeg bare sige, at jeg mindes bestemt ikke, at vi har forsvaret beregningsmetoden omkring BNP. Vi har netop gang på gang pointeret, at det var en meget dårlig beregningsmåde, men at man for øjeblikket ikke har noget, som er bedre, og vi har oven i købet været med til at bevillige midler til, at man kunne finde frem til beregningsmåder, der tager andre elementer ind. Det er bl.a. derfor, man har LLDC-problematikken, som netop sætter sig ud over selve BNP-beregningen.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Hvis der kommer nye beregningsmetoder, som er dokumenterbart bedre, kan det da godt være, vi skal gå hen og ændre på vores holdning til, hvilke lande der er de allermest fattige og har de allermest fattige befolkningsgrupper, men hr. Kelm-Hansen kan altså ikke komme bort fra, at det har været den hidtil bedste metode. Det har været den, vi alle sammen har anerkendt. Vi har anerkendt IDA-grænsen. Hr. Kelm-Hansen kan heller ikke komme bort fra, at hvis man udvider kredsen, så er der altså ikke så meget tilbage til de lande som tidligere har fået det samlede beløb.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Bemærkningen om, at et andet folketingsmedlem ikke ved noget om det, er en billig bemærkning, man kommer med, når man ikke kan klare sig i debatten. Det skulle hr.

Kelm-Hansen have undladt; dermed havde han ikke deklareret sig selv. Det er klart, at jeg omgås masser af erhvervsfolk, også folk, der eksporterer til snesevis af lande, og det har jeg gjort i 25 år, så jeg ved betydelig mere om dette, end hr. Kelm-Hansen gør.

Inden for industrien, inden for produktionssektoren, er man altså interesseret i at sælge varer dér, hvor man har noget at betale med. Jeg skal garantere for, at den danske produktionssektor er så dygtig, at den ved, hvor markederne er henne, og hvor markederne er på vej til at opstå, så det behøver hr. Kelm-Hansen ikke specielt at stoppe skatteyderkroner ind i. Den danske industri har vågne øjne og ører. De skal nok finde ud af, hvor markederne er henne, de skal nok sørge for at dyrke dem op i tide. Det behøver hr. Kelm-Hansen ikke at tage sig af.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Jeg erkender blankt, at uanset hvor mange argumenter jeg vil kunne føre i marken, vil jeg aldrig kunne trænge igennem til hr. Askjær Jørgensen.

Industriministeren (Stetter):

Det har været en glæde at påhøre ordførernes indlæg. Jeg har forstået, at ordførerne har læst redegørelsen grundigt og omhyggeligt.

Flere af dem har uddybet enkelte emner, som er omtalt i redegørelsen. Bl.a. har hr. Collet uddybet afsnittet om erhvervsbeskatningen og ønsket lettelse i gældende regler. Fru Janne Normann var inde på en betragtning om, at afsnittet var temmelig tyndt. Redegørelsen siger udtrykkeligt, at den statsfinansielle situation udstikker ret snævre grænser for skattepolitiske initiativer på området. Jeg håber, at både hr. Collet og fru Janne Normann er enige med mig i den betragtning, at der ikke er mange muligheder for at gennemføre erhvervsskattelettelser ud over dem, der allerede er foreslået, og som vi forhåbentlig får gennemført, inden tinget tager på sommerferie.

Hr. Erling Jensen fandt, at redegørelsen efterlader skuffelse. Jeg forstod, at det var et ønske om, at der skulle have været anvisninger på en betydelig højere vækst, og at der

[Industriministeren]

også skulle have været nogle ord om beskæftigelsen.

Hr. Rahbæk Møllers hovedsynspunkt var vel, at redegørelsen gav udtryk for passivitet. Det kan ikke undre, at jeg er uenig med min forgænger og hr. Rahbæk Møller i de fremførte vurderinger. Regeringens økonomiske politik er planlagt og gennemført med det sigte at skabe vækst i industriens investeringer, produktion og eksport.

Regeringens indkomspolitik, rentepolitik og faste valutakurspolitik er i sig selv en offensiv og en dynamisk industripolitik. Regeringen har hermed udformet rammer, som vore mange dygtige virksomhedsledere og medarbejdere i industrien skal udfylde. Nu er det endelig soleklart for enhver, at det er fordelagtigt at investere aktivt, og at det er mere fordelagtigt end at investere passivt.

Nøgleordet for succes på hjemmemarkedet og på eksportmarkedet er konkurrencedygtighed. Den har regeringen i samarbejde med et flertal her i Folketinget og i samarbejde med arbejdsmarkedets organisationer fået etableret, og nu er det op til virksomhedslederne og deres mange dygtige medarbejdere at udnytte og benytte den nye styrkeposition og dermed også at bekæmpe arbejdsløsheden. Jeg troede ikke, det var nødvendigt at fremføre den slags betragtninger, for det er jo dette mål, som ligger bag ved alt, hvad vi siger i den industripolitiske redegørelse.

Som supplement til regeringens økonomiske politik har vi en række erhvervsfremmeordninger, der falder i to grupper. Ordførerne har behandlet dette emne. Hr. Erling Jensen ønskede, at der skulle skabes ro om K-låneordningen, og fru Janné Normann ønskede, at renten på K-lånene skulle falde i takt med faldet i markedsrenten. Regeringen er af den opfattelse, at hverken K-lån eller skibskreditorordning eller Dansk Eksportfinansieringsfond for øjeblikket kan afvikles. De kan først afvikles på det tidspunkt, da den danske rente er bragt ned på niveau med den udenlandske.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige til fru Janné Normann, at regeringen har gennemført en valutareform, hvorefter virksomhederne i by og på land pr. 1. maj er i stand til at optage udenlandske finanslån til alle driftsudgifter, ikke blot til investeringer i maskiner og bygninger, men til alle driftsudgifter, og

det er fordelagtigt især at optage finanslån i DM og i gylde.

Jeg har bemærket, at nationalbankdirektøren og forlaget Management har sat salget i vejret på en debat om disse ordninger. Det undrer mig i høj grad, at forlaget Management behandler dette emne netop nu, hvor regeringens økonomiske politik er godt på vej til at overflødiggøre dem. Den tidligere regerings højrentepolitik kunne med rimelighed have motiveret et initiativ fra nationalbankdirektør og fra forlaget Management, men dengang var ordningerne nødvendige, det erkender jeg da. Hvis man under en højrentepolitik ønsker at bygge og sælge skibe til udlandet, at sælge kapitalgoder, at opretholde investeringerne, er man nødsaget til at udligne forskellen imellem det alt for høje indenlandske renteniveau og det lave udenlandske, ellers kan virksomhederne ikke konkurrere, hverken på hjemmemarkedet eller på eksportmarkedet. Men som sagt, behovet for disse ordninger mindskes, efterhånden som regeringens politik slår igennem. Dermed går jeg også ud fra, at jeg har besvaret hr. Arne Christiansens spørgsmål om, om disse ordninger ikke afvikler sig selv. Det er jeg enig med hr. Arne Christiansen i.

Den ene gruppe var disse rentestøtteordninger, den anden gruppe er industriministeriets erhvervsfremmeordninger, teknologisk service, produktudviklingsfondene, eksportfremme, egnsudvikling, anlægsfinansieringsordninger, lånelovgivning osv. Hr. Erling Jensen var inde på de sidste områder.

Set på årsbasis drejer det sig i alt om ca. 1,2-1,3 mia kr., som vi har til anvendelse inden for disse områder. Som svar på hr. Arne Christiansens spørgsmål kan jeg sige, at ordningerne er ikke selektive. Alle kan søge om at få andel i disse midler, og de søger også meget kraftigt. Vi mærker i industriministeriet, at det vokser og gror i bunden af dansk erhvervsliv. Der er masser af ansøgninger om at få andel i disse midler. Det synes jeg er meget positivt.

Jeg vil også gerne have sagt, at disse støtteordninger skal virke som et incitament for erhvervslivet. Det er en art hjælp til selvhjælp. Jeg vil også sige, at det er erhvervslivet selv, der er med til at administrere de ordninger, som politikerne og den tidligere regering har udstukket rammerne for. Det

[Industriministeren]

sker alt sammen i forståelse med erhvervslivet.

Jeg er enig med hr. Erling Jensen i, at det er hensigtsmæssigt at opretholde disse ordninger, men jeg må bede hr. Erling Jensen om at have lidt tålmodighed. Rammerne for 1984 er endnu ikke fastlagt, og de forhandles fortsat i regeringen. Det er jo 1984, vi taler om. Personlig vil jeg være betænkelig ved at røre ved rammerne nu, hvor det bobler og syder i dansk erhvervsliv, og hvor der er hårdt brug for hver eneste af disse ordninger. Jeg vil snarest muligt orientere industripolitisk kontaktudvalg, og jeg vil naturligvis søge vejledning med hensyn til fordeling af disse midler.

Jeg forstod ikke rigtig, hvad det var, hr. Erling Jensen mente: om vi skulle have yderligere ordninger ud over de ordninger, vi allerede har. Jeg mener, vi er tilstrækkeligt dækket. Vi er i industriministeriet altid interesseret i, naturligvis, at modernisere disse ordninger mest muligt og opnå den størst mulige effekt.

Hr. Arne Christiansen rettede et spørgsmål til mig vedrørende nogle forlydender, må jeg vel kalde det, som fandtes i Information fra i dag. Jeg har intet kendskab til disse forlydender. Jeg kan ikke forstå, hvordan et seriøst dagblad kan bringe disse forlydender til torvs.

Hr. Arne Christiansen spurgte også om et udvalg vedrørende små og mellemstore virksomheder. Det er rigtigt, at der var en formulering i statsministerens åbningsredegørelse vedrørende et udvalgsarbejde. Hr. Arne Christiansen ved af erfaring, at vi har i tonsvis af litteratur vedrørende små og mellemstore virksomheder, og det er til syvende og sidst et spørgsmål om bevillinger. Hvis vi kan få flere bevillinger, kan vi naturligvis også gøre mere for små og mellemstore virksomheder. Jeg kan i øvrigt sige, at vi i industriministeriet naturligvis retter os efter ordlyden i statsministerens redegørelse og snarest muligt vil nedsætte et udvalg, men vi skal altså også kende indholdet eller direktivet for det udvalgsarbejde, som skal udføres. Hr. Arne Christiansen ved også, at i samme øjeblik vi nedsætter et sådant udvalg, vil der være en forventning om, at vi kommer med et eller andet i retning af yderligere tilførsel af penge.

Flere af ordførerne har været inde på spørgsmålet om projekt- og systemeksport. Jeg har forstået på hr. Erling Jensen og på hr. Rahbæk Møller, at begge disse ordførere er indstillet på at samarbejde med regeringen om at udvikle dette system. Det er jo eksempler på en positiv og på en opbyggende industripolitik. Det er ikke noget nyt, for allerede under min forgænger blev der oprettet et samarbejde imellem ministeriet og forskellige virksomheder, som havde interesse i at forsøge eksport af den viden og den know-how, som efterhånden er opsamlet inden for den offentlige sektor. Vi har i 1960'erne og 1970'erne investeret milliardbeløb i en velfungerende offentlig sektor. Der findes en stor viden, en stor erfaring på dette felt, og der er også interesse fra erhvervslivets side for at indlede et samarbejde med den offentlige sektor med hensyn til eksport af disse forskellige udmærkede eksempler på, hvad der er opnået i årenes løb. Jeg kan også erindre hr. Erling Jensen om, at eksportfremmerådets eksportprojektudvalg allerede støtter og koordinerer alle initiativer på dette interessante felt, hvor jeg egentlig er af den opfattelse, at Danmark er med blandt de førende lande.

Der er altså enighed om samarbejde mellem offentlige styrelser og direktorater og de private eksportvirksomheder. Interessen viser sig gennem udgivelsen af bøger, artikler i fagblade og kronikker og i dagblade vedrørende emnet. Jeg har også bemærket, at Industrirådets hovedbestyrelse har fremsendt et notat vedrørende arbejdsdeling og eksportsamarbejde mellem private virksomheder og den offentlige sektor.

Interessen viser sig heldigvis også derved, at man allerede har gennemført praktiske eksempler på varierede områder. Jeg kan nævne sundhedsvæsen, civilforsvar, energi, bolig, veje, miljø og arktisk teknologi. Det viser, at her er store muligheder, og der er også muligheder på andre felter inden for det offentlige afsnit i vort samfund.

Hr. Rahbæk Møller mente, at regeringen havde revalueret kronen. Det er en komplet misforståelse af de faktiske forhold. Det væsentlige, der skete den 21. marts 1983, var, at centralkursen for den tyske mark gik lidt op, medens centralkurserne for franske francs og italienske lire gik ned i forhold til kronen. Efter regeringens skøn betyder de ændringer i de indbyrdes kurser, der skete den 21.

[Industriministeren]

marts 1983, på lidt længere sigt en lille effektiv nedskrivning af kronen. Vi kommer til det resultat, når vi vejer kurserne på sædvanlig måde, idet nedskrivningen over for tyske mark og dermed en række andre valutaer uden for EMS-systemet vejer tungere end de valutaer i EMS-systemet, som blev nedskrevet over for kronen. Jeg må derfor tilbagevise kritik af, at regeringen skulle have revalueret eller have opskrevet kronen.

Fru Janne Normann omtalte det ønskelige i at få etableret overskudsdelingsordninger. Det er vi enige om, men uenigheden består i, at fru Janne Normann ønsker obligatoriske ordninger, medens regeringen og regeringspartierne ønsker frivillige. Jeg mener ud fra mine iagttagelser rundt omkring i landet, at flertallet af medarbejdere er indstillet på, at det skal være frivillige ordninger.

Fru Janne Normann var også ubetinget utilfreds med afsnittet vedrørende u-landshjælpen i redegørelsen. Desværre må jeg nok konstatere, at vi to ikke kan blive helt enige på dette punkt, men jeg vil dog gerne have lov til at sige, at der er jo ingen mening i at fortsætte med at give statslån til de allerfattigste lande, for de allerfattigste lande har ingen jordisk mulighed for nogen sinde at betale renter eller afdrag på disse statslån. Men det betyder ikke, at hjælpen skal ophøre. Det er stadig væk således, at disse fattige lande skal have hjælp, men de skal bare have det i form af bistandshjælp og ikke i form af kommercielle kreditter eller noget andet tilsvarende. Jeg har da forstået, at der fortsat er et flertal her i tinget for, at man skal bevare denne form for hjælp til de allerfattigste lande, og jeg kan kun takke hr. Kelm-Hansen for hans uddybning. Jeg har ingen bemærkninger hertil. Jeg skal love at holde mig i kontakt med udenrigsministeriet vedrørende dette emne.

Hr. Rahbæk Møller manglede i redegørelsen nogle bemærkninger om hensynet til de mange tusinde mennesker, som arbejder rundt omkring i dansk industri. Alt, hvad regeringen foretager sig, sker netop for at sikre beskæftigelsen i industrien og for at øge beskæftigelsen og for at øge trykningen for alle private ansatte i industrien og også i det øvrige erhvervsliv. Det er jo hundredtusindvis af familier, vi taler om her, og de har trofast og loyalt igennem hele tilværelsen ydet en indsats netop i kraft af, at de er etablere-

de og engagerede i det private afsnit af samfundet. Regeringen og regeringspartierne og et flertal her i tinget arbejder målbevidst for at sikre, at de private, produktive arbejdspladser kan overleve. Det gør vi af mange grunde, fordi det er nødvendigt med en øget produktion og en øget eksport, hvis vi nogen sinde skal komme ud af vore vanskeligheder, men det gør vi da naturligvis også for, at disse hundredtusindvis af mennesker kan få en betrygget tilværelse. Det kan de ikke få, hvis ikke virksomhederne er stærke nok til at give dem den nødvendige og påkrævede tryghed.

Det er ikke sådan, at nogle af de øvrige ordførere har nævnt dette forhold i deres indlæg, og det er heller ikke nævnt i redegørelsen, men jeg tager mig den frihed her til sidst at sige, at dette hensyn har ligget bag alle de indlæg, jeg har hørt i denne debat, og det har også ligget bag indholdet i den industripolitiske redegørelse, som jeg på regeringens vegne har afleveret her til Folketinget, og som har dannet grundlag for denne diskussion.

Erling Jensen (S):

Industriministerens partifælle hr. Collet sagde, at på visse områder var erhvervsfremmeordningerne uhensigtsmæssige. Når man læser industriministerens redegørelse, får man den opfattelse, at de fungerer, som de skal. De er med andre ord hensigtsmæssige. Jeg vil godt lige have afklaret denne meningsforskel mellem de to herrer, sådan at vi kan blive helt enige om, at vi taler om nogle for nærværende hensigtsmæssige erhvervsfremmeordninger. For nu ikke at nogen skal gå den ene vej og andre den anden, er jeg helt indforstået med at koncentrere mig om de ordninger, som har rent udviklingsmæssig baggrund, og som er skabt af industriministeriet som erhvervsfremmeordninger for at udvikle etableringer og udvikle teknologi, produkter og eksport.

Industriministeren nævnte i sit indlæg nu, at det, der var meningen med industripolitikken, var at skabe vækst. På den baggrund kan det være rigtigt at sige, at inden for de sidste par dage har Håndværksrådet markeret, at de ordninger, som specielt henvender sig til håndværket og den mindre industri – teknologiorordningerne, produktudviklingsord-

[Erling Jensen]

ningerne, låneordningerne for håndværk og mindre industri – efter Håndværksrådets mening netop er vækstfremmende. Derfor ville jeg umiddelbart gå ud fra, at det ikke kunne være her, regeringen – jeg forstår, det aldrig kan være ministeren, men regeringen – måtte have planer om at forringe disse ordninger. Men jeg går umiddelbart ud fra, at med denne enighed om det vækstfremmende som det afgørende er der formentlig og forhåbentlig heller ingen andre i regeringen, der drømmer om at forringe disse ordninger.

Industrirådet har allerede nu, inden de eventuelle planer, regeringen måtte have om forringelser i 1984, markeret, at udviklingen i eksporten sammenholdt med begrænsningen af midlerne til eksportfremme har nødvendiggjort, at man har nedsat eksportfremmestøtten til et så lavt niveau, at Industrirådet kan have sine tvivl om, hvorvidt det er tilstrækkeligt til at løfte de nødvendige aktiviteter.

Derfor var det vel også værdifuldt at få at vide, om ministeren ikke vil gøre sig anstrengelser for at skaffe de midler, der er nødvendige for allerede i indeværende år at udnytte det svage opsving til det størst tænkelige eksportopsving, altså løfte disse satser på ny, og om han ikke på denne baggrund meget nemt kan sige mig, at der bestemt ingen yderligere forringelser sker.

Ministeren nævner stadig væk ikke, hvad han kunne tænke sig at gøre for iværksættelserne. Han siger, vi bør have tålmodighed med, hvad der sker med ordningerne fremover. Men den tålmodighed, ministeren efterlyser, er for alle andre end ministeren en usikkerhed. Jeg har fået en klar fornemmelse af, at både erhvervsorganisationer og lønmotagernes organisationer føler denne usikkerhed meget stærkt. Ministeren afviser det forlydende, der så sent som i dag står i et af vore dagblade, og jeg går da ud fra som en given ting, at denne afvisning betyder, at vi ikke kommer til at se noget om kort tid, der ligner det, ministeren netop afviser i dag.

Jeg vil sige til ministeren, at jeg fortsat finder, at der ved ministerens manglende svar, ved ministerens manglende markering af at ville følge udviklingen i erhvervene op med en tilsvarende udvikling i de ordninger, ministeren administrerer, er skabt en usikkerhed, som er til skade for den selv samme vækst, for den selv samme udvikling, som

ministeren i sin redegørelse gør til det fornemste at fremhæve.

Collet (KF):

Hr. Erling Jensen fra socialdemokratiet affyrede en ordførtale i en så rasende fart, at det kneb med at få noteret ned alle de tilskud og støtteforanstaltninger, som hr. Erling Jensen ønskede fortsat skulle gælde for dansk erhvervsliv. Denne erhvervspolitik hos socialdemokratiet bar lidt præg af socialdemokratiske antikviteter, støtte her og tilskud dér. Det gælder både støtte og tilskud, at de kan virke konkurrenceforvridende. Det var også det, jeg gjorde opmærksom på i mit første indlæg, og jeg gør stadig væk opmærksom på, at i det omfang der er tale om konkurrencemæssig ligestilling med ordninger i andre lande, er det klart, at de erhvervsfremmeordninger, vi har, skal fortsætte.

Jeg vil i denne forbindelse pege på faren ved, at man yder tilskud og støtte af social natur. Betragter man udviklingen, vil man se, at nye brancher opstår og andre forsvinder. Eksempelvis er karetmagererhvervet forsvundet, hvorimod der i øjeblikket opstår masser af nye brancher inden for elektronik og andre steder. Derfor skal man passe på igenem sin erhvervspolitik ikke at give tilskud til karetmagerne og beskatte vækstindustrierne for stærkt. Man skal være forsigtig med ikke at forveksle erhvervspolitik og socialpolitik. Erhvervspolitik skal udelukkende have til formål at sikre industriens konkurrenceevne over for andre lande, således at man kan gavne økonomisk vækst, eksport og beskæftigelse her i landet.

SFs efterhånden ret kendte erhvervspolitiske synspunkter indeholder de sædvanlige udsagn, og de er et led i den sædvanlige politiske strategi hos SF, hvor man vil underminere erhvervsudøvelse i privat regie. Man vil kollektivisere. Jeg tror ikke, at vi når til nogen enighed i diskussionen her.

Med hensyn til fru Janne Normanns synspunkter på overskudsdelingen skal jeg tilslutte mig industriministerens synspunkter og sige, at det er et spørgsmål, om den enkelte virksomhed selv skal afgøre, om det er hensigtsmæssigt, at man får overskudsdeling. Nogle steder passer det, andre steder passer det ikke. De steder, hvor man skal have det, er dér, hvor sammenhængen er åbenbar og

[Collet]

målelig for den enkelte medarbejder i virksomheden, dér, hvor han kan se, at der er sammenhæng imellem hans indsats og det, han får ud af det.

Til slut vil jeg endnu en gang understrege, at det er nødvendigt, at vi taler om industriens konkurrenceevne. Vi skal sammenligne med forholdene i de andre lande. Det er det, det drejer sig om. Alle disse forskellige små politiske spillfægterier kan være hyggelige og morsomme og underholdende for den fåtallige skare, som er forsamlet her, men når det kommer til stykket, er det dette, vi skal tale om: hvorledes er industriens konkurrenceevne målt i forhold til andre lande? Det er på denne baggrund, vi skal fastlægge vores erhvervspolitik.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Jeg skal endnu en gang understrege over for hr. Collet, at de erhvervsfremmeordninger, jeg omtalte, alle er de under industriministeriet eksisterende udviklingsfremmende erhvervsfremmeordninger.

På den baggrund vil jeg endnu en gang gerne vide: hvad er det for nogle af disse ordninger, som fortrinsvis eller overhovedet har en social karakter? Hvad er det for nogle af disse ordninger, der efter hr. Collets mening ikke gavner konkurrenceevnen? Der er vel ingen, der tror, at man i et dynamisk erhvervssamfund kan leve med en statisk erhvervsfremmestruktur.

Også industriministeren har så sent som for ganske få minutter siden nævnt, at selvfølgelig skal disse ordninger kunne indrettes, så de passer til den aktuelle situation. Jeg har prøvet at stille en række forslag om det, men det med den sociale karakter, som ordningerne indeholder, og det med konkurrenceevnen, som de ikke gavner, kunne jeg nu godt tænke mig at både jeg og eventuelt industriministeren fik lidt at vide om.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Nu er det sådan, at erhvervspolitik udøves andre steder end lige nøjagtig i industriministeriets regie, og jeg ved, at den forhenværende industriminister har været overordentlig aktiv med hensyn til at iværksætte skibsbyg-

ningsinitiativer på forskellig vis, som har karakter af, hvad jeg har nævnt her for et øjeblik siden.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

For det første taler hr. Collet udenom, for det var industriministeriets udviklingsfremmende erhvervsfremmeordninger, vi drøftede, og det har hr. Collet hele tiden vidst.

For det andet kunne jeg godt tænke mig at vide: hvad er det for skibskreditordninger, som specielt jeg skulle have anvendt? Har hr. Collet nogen fornemmelse af, at der er givet direkte statsstøtte eller noget i den forbindelse? Så var det rart at få at vide.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg synes ikke, det er nemt at styre sig, når hr. Erling Jensen bliver ved med, hvad der er socialt og ikke socialt. Se, socialt det må altså være at tage noget fra nogen og give til nogle andre, og derfor må det være således, at hvis man giver nogle erhvervsstøtteordninger – om der findes erhvervsfremmeordninger overhovedet, ved jeg ikke – så må der være nogen, der betaler dem, uanset om de fungerer under industriministeriet, eller hvor de fungerer. Der må være nogle, der betaler erhvervsfremmeordningerne. Enten må man låne pengene til dem, og så må det blive kommende generationer, der betaler det, eller også bliver det nogle andre, der betaler det.

Hvis det er således, at man kan skabe værdier ved, at der er nogle, der går i teatret eller dyrker alle mulige andre aktiviteter – hvis hr. Erling Jensen kan påvise det – så kan man sige, at det er derfra, det tages, men hvis hr. Erling Jensen har den opfattelse, jeg har, at al værdi kommer fra produktionssektoren i dette samfund, så består erhvervsstøtteordninger i, at man tager penge ét sted, ved produktionssektoren, og giver dem til nogle andre. Hvis det ikke er i egentlig forstand socialpolitik, så er der altså noget galt, så er der et svælg mellem min begrebsverden og hr. Erling Jensens begrebsverden. Det tror jeg såmænd også gerne der er, men det kan ikke være rimeligt, at et menneske, der har været minister, skal påstå, at det ikke har noget med socialpolitik at gøre, når man har er-

[Askjær Jørgensen]

hvervsfremmeordninger, for det har det, så det vasker sig. Alle de ordninger har en social islæt i sig.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Hr. Erling Jensen sagde, at det var de industrielle erhvervsfremmeordninger, som fandtes i industriministeriets regie, vi diskuterede, og at det har jeg vidst hele tiden.

Det har jeg ikke vidst, og det er ikke dem, jeg har diskuteret, og jeg har defineret det på en anden måde. Det vil jeg gerne gøre helt klart. Hr. Erling Jensen har sat sig i spidsen for færgebyggerier for et lille halvt år siden og taget et initiativ på dette område. Vi har fået færger, som ikke var strengt nødvendige, og det var det, jeg henviste til.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Men vel at mærke færgebyggerier uden statsstøtte og til en pris svarende til omkostningerne og en rimelig fortjenste. Det er altså ikke et statsstøttet foretagende, jeg har anbefalet.

Hr. Askjær Jørgensen sagde: hvem betaler? Ja, hvem betaler for eksempel al investering i dette land? Det gør de, der kan se deres fordel i at investere. Jeg mener, det er til erhvervslivets fordel at investere i de erhvervsfremmeordninger, vi har. Det har jeg forstået at industriministeren også mener. Ellers må han sige fra.

De erhvervsfremmeordninger, vi har, er nødvendige på grund af den erhvervsstruktur, vi har. Hvis hr. Askjær Jørgensen mener, at hele den omfattende teknologiuudvikling, der er nødvendig, kan klares uden vore 30 teknologiske serviceinstitutter, så skal han snakke med Håndværksrådet og de mindre erhvervsvirksomheder om det.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg mener aldeles ikke, vi kan undvære de teknologiske institutter, men jeg tror, erhvervslivet bedre selv kan drive dem og finansiere dem, hvis det kan få lov til det, i stedet for den omfordelingspolitik.

Men det, jeg bad om ordet for, var et spørgsmål til hr. Erling Jensen: skal disse

færger ikke købes af DSB, og er det ikke således, at DSB suger en 3-4 mia kr. ud af finansloven hvert år? Er der ikke underskud på § 2-virksomhederne? Det er altså lovligt at læse finansloven. Det er lovligt at læse i finansloven, at der bøsses med 3 mia kr. af skatteyderne, for at det tvivlsomme foretagende DSB kan løbe rundt, og det beløb forøger man, når man ved lov vedtager, at DSB skal købe nogle færger, som de ikke har et klap brug for. Man forøger DSBs underskud, og det er skatteyderne, det går ud over. Det, hr. Erling Jensen har præsteret, er at lade skatteyderne bruge penge til 2 færger, som der overhovedet ikke er et klap brug for. Hvis det ikke er direkte statsstøtte, så det klodser, til helt unødvendige projekter, så ved jeg ikke, hvad det er.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Også jeg vil gerne på nuværende tidspunkt vende tilbage til en drøftelse af den industripolitiske redegørelse, som hr. Askjær Jørgensen har forladt.

Det er ikke statsstøtte, må jeg sige til hr. Askjær Jørgensen, det er et spørgsmål om at udnytte en effektivitet, om at få foretaget noget, der skal foretages under alle omstændigheder på et tidspunkt, da der er ledig kapacitet på nogle værfter. Det er et spørgsmål om at sætte noget i gang, der alligevel skal sættes i gang for, all right, dermed at få lavet et fornuftigt stykke arbejde, og så må hr. Askjær Jørgensen forstå, at det samtidig, hvis det var blevet gjort rigtigt og tids nok, havde sparet samfundet for ca. 1 mia kr. om året i arbejdsløshedsdagpenge. Det skal jeg helt lade være med at inddrage i det. Det er logisk nok selv uden det.

Rahbæk Møller (SF):

Med den lange debat på korte bemærkninger, vi lige har overværet, var der måske grund til at sige, at det, der vel egentlig er behov for, er en ordentlig opstilling og gennemgang af samtlige de erhvervsstøtteordninger, vi har, ledsaget af oplysninger om, hvad de egentlig koster, og hvilken effekt de egentlig har. For en ordens skyld skal jeg sige, at en sådan oversigt naturligvis også skulle indbefatte dem, der administreres af ministeren

[Rahbæk Møller]

for skatter og afgifter i alle mulige sære fradrag.

Men i øvrigt var det ministerens svar, der kaldte mig herop. Ministeren sagde, at regeringens politik går ud på at fremme industriens investeringer, produktion og beskæftigelse, og senere brugte ministeren det udtryk, at det bobler og syder i erhvervslivet.

Så vil jeg spørge: hvor er det egentlig, det bobler og syder henne? Jeg har lagt mærke til, at det bobler og syder i regeringens udtalelser. Jeg har lagt mærke til, at det bobler og syder i en række avisartikler. Men når man kigger på den faktiske udvikling i investeringerne, så er det, vi ser, et fald i forhold til tidligere forventninger, et konkret fald netop i industriens investeringer på trods af rentefaldet, på trods af olieprisfaldet, på trods af den milde vinter.

Det er da muligt, at alle disse gode faktorer kan vende udviklingen, så vi faktisk får denne stigning i investeringerne, men hidtil er det ikke gået sådan, og hidtil har vi kun set, at regeringens politik har hæmmet investeringerne, har hæmmet produktionen, har hæmmet beskæftigelsen og ikke fremmet den.

Ministeren siger, at hele industripolitikken er tilrettelagt af hensyn til de ansatte. Ja men hvad har de ansatte egentlig set? De har set lønrammer, de har set karensdage, de har set nedskæringer over for de svageste i samfundet, og samtidig har de set en forringet beskæftigelse, ikke en forbedret.

Så anholdt ministeren min bemærkning om, at kronen er revalueret. Nu ved jeg, at ministeren, indtil han blev minister, var medlem af det politisk-økonomiske udvalg og dér fik en månedlig redegørelse for kronens stilling. Den har han selvfølgelig ikke fået, siden han blev minister. Jeg vil anmode ministeren om at sørge for, at han kan få den igen, for så kan han læse, at kronen faktisk er blevet revalueret med 6½ pct. siden september.

Jeg er opmærksom på, at over for centralkursen i EMSen, over for D-marken, har vi devalueret med 2½ pct., men marken er kun én af de valutaer, vi har forbindelse med. Over for alle de andre har vi revalueret, og den samlede, vejede revaluering efter Nationalbankens opgørelse er 6½ pct. Det var det, jeg anholdt. Vi er vendt tilbage til den politik, vi gennemførte før 1979, hvor vi helt eller delvis følger marken opad, og det synes

jeg ikke er til gavn for Danmarks konkurrenceevne.

Så inviterede ministeren os og socialdemokratiet til et samarbejde med regeringen om udvidet projekt- og systemeksport. Det vil jeg gerne deltage i. Vi lægger megen vægt, som jeg sagde i mit første indlæg, på projekt- og systemeksport. Der er en række ting, der skal gennemhulles. Der er problemer i den offentlige sektor, som ikke er vant til den slags ting, men der er sandelig også problemer i den private sektor. Industrirådet har været glad for, at det offentlige har stillet viden til rådighed, men de har ikke været særlig glade for at lade det offentlige gå ind som ligeværdig partner. Det har været et problem. Jeg har set i aviserne i dag, at Kommunedata og en virksomhed til har planer om at oprette et eksportselskab. Det synes jeg er et godt initiativ. Der er brug for flere af den slags.

Hr. Collet beskyldte os for at ville kollektivisere, og dér kan jeg bekræfte, at hr. Collet har forstået noget. Vi agter – det er vores mål – at demokratisere erhvervslivet, således at virksomhederne styres af de ansatte. Når hr. Collet netop bruger ordet kollektivisere, er jeg nødt til at gøre opmærksom på, at vi ingen planer har om at afskaffe enkeltmandsvirksomheder hverken i landbruget eller i byerhvervene. Men de, der nu engang er der – det være én eller flere – skal lede, eje og fordele arbejdet i de enkelte virksomheder. Det er vores mål.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil godt starte med at advare industriministeren mod at følge den kronkurspolitik og valutapolitik, som SF ønsker ført, og som socialdemokratiet har stået for igennem årene. Et af de punkter, den nye regering har været mest heldig på, er pengepolitikken. Det er nok således, at den faste kronkurs er en væsentlig årsag til lavrenten. Jeg tror, at man ude i erhvervslivet, hvor man beskæftiger sig med afsætningsmuligheder og med de økonomiske sammenhænge, vil forstå, at vi har fordele af en fast kronkurs og den deraf følgende påvirkning af vores renteniveau. Jeg mener faktisk, at det penge- og valutamæssige er noget af det, den nuværende regering er sluppet bedst fra.

Jeg vil også sige, at det seneste vedrørende restriktionsophævelsen med hensyn til salg af

[Askjær Jørgensen]

statsobligationer til udlandet var en klog disposition, for det medfører naturligvis, at vi får bedre kurser på vore statsobligationer, og det medførte selvfølgelig, at vi fik den seneste diskontonedsættelse, som gavner industrien. Det var noget, socialdemokraterne gjorde. Jeg sad selv i finansudvalget, da socialdemokraterne gennemførte den restriktion i sin tid. Vi stemte imod den, og vi er meget tilfredse med, at den er ophævet nu. Det er helt sikkert, at det gavner hele den danske produktionssektor.

Jeg prøvede i mit første indlæg at stange den ud til folketinget, om der var nogle, der ville være med til at vedtage, at nu skulle Danmarks produktionssektor have muligheder, som kunne gøre Danmark gældfri inden for en 10 års periode. Det er der ingen der har turdet svare på. Der er altså nok ingen, der tør skue så langt ud i fremtiden. Der er nok ingen, der tør sætte sig det mål.

Jeg vil sige, at målet er lidt svært at nå. Vi har prøvet på at omsætte det i arbejdstimer. Det er således, at hvis vi skulle forestille os, at vi i de kommende 10 år skulle betale vores gæld tilbage, skulle opretholde en fremgang i levestandard, i realindkomst til hver enkelt dansker, på 1 pct. om året og betale den rente, der ville løbe på i afviklingsperioden, skulle 500.000 mennesker arbejde 2.000 timer effektivt om året. Det er det, der skal til.

Hvis folketinget skulle enes om en plan, der indebar, at nu skulle Danmark være gældfri på 10 år, så skulle der i produktionssektoren yderligere beskæftiges – ud over hvad der er beskæftiget nu – 500.000 mennesker, og de skulle hver arbejde effektivt 2.000 timer om året.

Det er nogle talstørrelser, som man kan anfægte, men jeg synes faktisk, at man skulle sætte dem i relation til, at nogle partier og nogle organisationer stadig væk råber meget op om, at arbejdstiden skal sættes ned.

Derfor vil jeg benytte lejligheden til at stille et konkret spørgsmål til industriministeren: har den danske industri lettere ved at producere det, der skal til for at dække danskernes forbrug og betale vores gæld, hvis man sætter arbejdstiden op? Eller kan man lige så let gøre det, hvis man sætter arbejdstiden ned?

Jeg mener, at opgaven er langt lettere, hvis man forøger arbejdstiden. Jeg mener, det er forkert, bagstræverisk, at tale om at sætte

arbejdstiden ned. Jeg mener, at der i hvert fald som minimum er behov for at opretholde den nuværende arbejdstid, og jeg mener, at hvis Danmark skal være gældfri på 10 år, skal produktionssektoren beskæftige 500.000 mennesker mere, end man gør nu.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det var temmelig tydeligt, at hr. Collet var noget ude på gatis med sin udtalelse om erhvervsstøtteordningerne. Det, hr. Collet sagde, var bl.a., at kriteriet for, om hr. Collet ville have dem eller ej, var, om de fremmede konkurrenceevnen. Ja vel, men hvor ved hr. Collet fra, om de fremmer konkurrenceevnen? Hvor ved hr. Collet fra, om K-låneordningen fremmer konkurrenceevnen, om skibskreditordningen fremmer konkurrenceevnen, om støtteordningerne via de teknologiske institutter fremmer konkurrenceevnen? Hvor ved hr. Collet egentlig det fra? Det ved han selvfølgelig ikke en snus om.

Han ved det ikke, fordi han og hans parti nægter at lave effektundersøgelser af erhvervsstøtteordningerne, og derfor er det det rene gas at sige, at man vil bevare de erhvervsstøtteordninger, der fremmer konkurrenceevnen. Man aner ikke en pind om det, så længe man bliver ved med at gentage, at man ønsker dem ikke undersøgt.

En gang imellem siger industriministeren ganske vist: ja, ja, men vi foretager løbende undersøgelser. Men når man så går ham på klingen, så ligger de løbende undersøgelser som såkaldte arbejdsnotater i industriministeriet, som ikke en kat kan få indsigt i.

En anden ting, der er interessant, er, at når man ser på, hvad det er for nogle ordninger, hr. Collet og regeringen har været interesseret i at skære ned på, så viser det sig at være støtten til den vedvarende energi, hvor regeringen gjorde et forsøg ved finanslofstemningen på at beskære den, og det lykkedes heldigvis ikke, og det er støtten til det almenyttige byggeri, hvor det er lykkedes at komme igennem med en beskæring, og hvor vi i morgen skal have første behandling af den næste beskæring. Det er interessant, for det er lige præcis to områder, hvor vi helt sikkert ved, at der er en beskæftigelseseffekt, hvor det er klart, hvor man kan se sort på hvidt, hvad beskæftigelseseffekten er, hvad det koster osv. Det er lige præcis de to

[Anne Grete Holmsgård]

ordninger, der er de eneste, regeringen har været interesseret i at skære ned på.

Jeg synes, det ville være interessant, hvis fru Janne Normann ville uddybe sine bemærkninger om, at det radikale venstre ville være med til at se på – jeg forstod, det var med henblik på at beskære dem – nogle af erhvervsstøtteordningerne. Men det fremgik ikke, hvad det var for nogle. Det var i hvert tilfælde ikke K-låneordningen, det var ret tydeligt, for dér skulle renten sættes ned i takt med, at det almindelige renteniveau falder. Det ville være rart at få at vide, hvad det var for nogle. Jeg ved godt, at de radikale har lagt stemmer til, at man har skåret ned i det almennyttige byggeri, så det kan vel ikke bare være det.

Endelig vil jeg godt have at vide, hvad det egentlig er for nogle beskæftigelsesperspektiver, industriministeren ser for sig. Industriministeren tog stadig væk ikke bestik af beskæftigelsesudviklingen. Den kører stadig væk på den samme melodi: nu boblede og sydede det, så vi alle sammen blev fuldstændig rørstrømske og varme om hjertet og så beskæftigelsestallene stige.

Men hvad er det egentlig for nogle forestillinger, man gør sig? Hvad er det for nogle forestillinger, man gør sig om den ny teknologiudvikling og hele spørgsmålet om rationalisering? Hvad er det for nogle forestillinger, man gør sig om, hvor meget industrien egentlig kan opsuge af arbejdsløsheds køen og af den øgede tilgang til arbejdsmarkedet, der kommer inden for de næste 10 år, på små 200.000 mennesker? Hvad har man overhovedet foretaget af undersøgelser på det område? Er man fuldstændig ligeglad med, at de sidste 20 års erfaring viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem stigende produktion, stigende vækst, og så det forhold, at der skabes arbejdspladser?

Havde man bare tænkt sig at køre deruda', eller havde man i det mindste som et minimum tænkt sig at foretage nogle undersøgelser af, hvad man ved forskellige vækstalternativer, f.eks. 1960er-vækstalternativet, som ministeren selv direkte peger på i sin redegørelse, egentlig kan forestille sig realistisk, hvis man inkorporerer de ting, man allerede ved om den ny teknologi og udviklingen inden for denne?

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Fru Anne Grete Holmsgård nævnedes de synspunkter, jeg havde med hensyn til de forhold, som var bestemmende for konkurrenceevnen, og så spurgte hun: hvor ved jeg det fra?

Det er netop det, som er en så afgørende forskel mellem den borgerlige og den socialistiske holdning til erhvervspolitikken. Det er netop det, at vi sætter ind på ordninger, som virker ens for hele erhvervslivet, og så overlader vi styringen til det frie marked, som fru Anne Grete Holmsgård måske ikke altid be- kender sig lige meget til.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er i hvert tilfælde helt klart, at det frie marked har vist sig ikke at kunne klare de aktuelle problemer.

Men hr. Collet svarede ikke på spørgsmålet. Hvorfra ved hr. Collet, hvad det er for nogle støtteordninger, der virker konkurrenceforbedrende, når man stadig væk bliver ved at nægte at foretage en almindelig effektundersøgelse af erhvervsstøtteordningerne? Hvor er det, man ved det fra? Hvor ved hr. Collet fra, hvad det er for nogle ordninger, han i det mindste mener er konkurrenceforbedrende?

Bjørn Westh (S):

Det, der får mig til at tage ordet, er de udtalelser, der har været fra den konservative ordfører og fra industriministeren om, at konkurrenceevnen var det afgørende, og om, at den var blevet så meget forbedret.

Jeg betragter ikke Handelsbanken som en afdeling af socialdemokratiet, men jeg vil gerne henlede industriministerens opmærksomhed på, at Handelsbanken har lavet noget, de kalder et konkurrencebarometer, og det viser rent faktisk – det er offentliggjort i Børsen den 18. marts 1983 – at konkurrenceevnen i Danmark fra 1979 til 1982 steg med 18 pct., mens den siden efteråret 1982 er faldet. Det skyldes bl.a. revaluering af kronen, som hr. Rahbæk Møller var inde på, for vi handler både med amerikanere og svenskere og nordmænd i Danmark og ikke kun med lande inden for EMSen.

Grunden til, at denne konkurrenceevne, som er så umådelig vigtig, blev forbedret så

[Bjørn Westh]

meget, er, som nationalbankdirektøren har skrevet i Aktuelt i januar måned, at den indsats, der blev gjort af den tidligere regering i 1979-80 for at rette op på økonomien, medførte en betydelig reel tilpasning, som vel er den største, vi har haft i fredstid.

Det var altså den socialdemokratiske regering, der gennemførte en politik, der gav den største konkurrenceevneforbedring og den største økonomiske tilpasning, som vi har haft i fredstid. Det er sagt af nationalbankdirektøren.

Med hensyn til den kronekurspolitik, som man er så glad for, vil jeg gerne spørge industriministeren, hvordan han egentlig tror den virker på så stor en del af det danske erhvervsliv som landbruget. Jeg kan oplyse industriministeren om, at landbruget den 6. april 1983 måtte sætte smørnoteringen ned med 1 kr. pr. kg på grund af det, som landbruget i meddelelsen til Ritzau kalder regeringens revalueringspolitik.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal gratulere hr. Bjørn Westh med, at hr. Bjørn Westh er meget tilfreds med en tilpasning, der indebærer, at der er 250.000 af landets borgere, der ikke har beskæftigelse, og at gældsætningen er accelereret ud i det helt grusomme. Jeg synes, det er forfærdeligt, hvis socialdemokratiske politikere virkelig synes, at den situation, vi har, med den gældsætning, som ingen tør sige hvornår vi kommer af med, og med det antal arbejdsløse, vi har, er en fin tilpasning. Hvis socialdemokraterne synes, det er helt fint at tilpasse det sådan, at 250.000 borgere går ledige, så ønsker jeg dem til lykke, der stemmer på socialdemokratiet. Socialdemokratiet synes, at samfundet skal være tilpasset til, at en 200.000-300.000 borgere ingen job har, og at gælden stiger og stiger og stiger. Hvad er dog det for noget, folketingsmedlemmer siger? Undskyld!

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Socialdemokratiet sætter nu friske tropper ind, og jeg vil sige til hr. Bjørn Westh, at hvis ikke det, at renteforskellen mellem Danmark og udlandet er blevet indsnævret, og

hvis ikke løntilbageholdenheden, som vi nu har set, betyder en forbedring af konkurrenceevnen, så er der ikke noget, der kan forbedre erhvervslivets konkurrenceevne.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det er jo alle faktorer, der kommer til udtryk, når man måler konkurrenceevnen, og jeg påpegede altså bare, at Handelsbanken havde beregnet, at konkurrenceevnen nu var faldet, men at den fra 1979 til 1982 var steget med 18 pct. Det var ikke for at rose socialdemokratiet. Jeg citerede blot, hvad nationalbankdirektøren havde sagt om den tidligere regerings økonomiske politik, og jeg skal med glæde læse det igen:

»Det er vel nok den største tilpasning, vi har haft i fredstid, og som desværre stadig væk ikke bliver anerkendt efter fortjeneste, fordi den blev skjult af den forringelse af bytteforholdet, som var en konsekvens af den anden olieprisforhøjelse og stigningen i det internationale renteniveau.«

Det var altså noget, der blev lavet på trods af udviklingen i udlandet, der var imod os. Nu er udviklingen heldigvis med os. Vi har medvind, og så skulle man tro, det var endnu nemmere at lave en industriel fremgang, end det var dengang. Men den nuværende regering har ikke forbedret konkurrenceevnen, og det er det afgørende for industrien.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg synes, det er helt fint, at hr. Bjørn Westh vil have, det skal stå i folketingets forhandlinger to gange i træk, at hr. Bjørn Westh glædede sig over, at socialdemokratiet har lavet en tilpasning i Danmark, der har gjort, at 250.000 borgere er arbejdsløse. Det synes jeg er helt fint.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan berolige hr. Erling Jensen med, at regeringen finder, at industriministeriets erhvervsfremmeordninger er hensigtsmæssige. Der er nogle af dem, der endog er meget elegante og smidige. Jeg tænker f.eks. på rentestøtteordningerne.

Vi har i industriministeriet beregnet, hvad et fald i renten fra 18 til 16 pct. betød. Det

[Industriministeren]

sparede omkostninger for staten, og det viste sig at være 600 mill. kr., altså gennemsnitligt 300 mill. kr. pr. procentpoint. Det var dengang, da vi mente, at et fald til 16 pct. var opnåeligt. Vi forventede et yderligere fald, og jeg kan nævne, at et fald fra 16 til 13 pct. vil betyde besparelser på 1,1 mia kr. eller godt 350 mill. kr. pr. procentpoint, og den gennemsnitlige markedsrente er jo, siden vi foretog disse beregninger, faldet yderligere. Det vil sige, at vi har sparet endnu flere omkostninger, og det tør jo siges at være virkelig hensigtsmæssigt, at ordningerne virker på den måde, at når den økonomiske politik medfører rentefald, så forsvinder betydningen af disse ordninger. Bedre kan det ikke være, og det er jo ikke således, at vi ved at anvende denne form tager noget fra andre lande. Tværtimod, vi udligner kun en renteforskel og gør det muligt for danske eksportvirksomheder og importkonkurrerende virksomheder at klare sig i konkurrencen.

Derfor kan det godt gøres bedre. Jeg mener selv, vi markedsfører disse ordninger for dårligt. Vi kan formentlig udmærket godt rationalisere med henblik på, at de markedsføres bedre, så klienterne, om jeg så må sige, virksomhederne, arbejdspladserne, får en større mulighed for at finde rundt i alle de ordninger, vi har, også dem, vi har på nordisk plan, hvor der også er en lang række muligheder for at få tilskud og for at få lån til f.eks. produktudvikling.

Jeg mener med andre ord, at der kan opnås en større effekt ved hjælp af disse udmærkede ordninger. Det er den form for industripolitik, tidligere regeringer har fået vedtaget her i folketinget, bl.a. også med mit partis stemmer, og jeg er glad for, at vi har disse ordninger at arbejde ud fra. Alternativet er den industripolitik, som man fører i Sverige og Norge, hvor man må give direkte tilskud til virksomhederne for at holde dem oven vande. I dag er det således, at den svenske stat ejer ca. 50 pct. af al industrikapacitet i Sverige og den norske stat 20-25 pct. i Norge, og det giver problemer. Jeg vil le nødig være industriminister i de to lande.

Hr. Erling Jensen bør ikke være i tvivl om, at jeg gør alt, hvad jeg overhovedet kan, for at bevare bevillingerne til disse ordninger, som jeg netop har fremhævet hensigtsmæssigheden af, og jeg vil også bekræfte, at det naturligvis er vigtigt for erhvervslivet

hurtigst muligt at få at vide, hvilke midler der er til rådighed. Det, vi taler om, er jo ikke 1983, for det ligger klart. Det, vi taler om, er 1984, men jeg må bede tinget om at være lidt tålmodigt endnu. Regeringen er langt fremme med planerne om forslag til finanslov for 1984, og jeg mener, at det er hensigtsmæssigt, at vi fremskynder vore forhandlinger med henblik på, at vi snarest muligt kan fremlægge rammerne for disse erhvervsfremmeordninger i 1984.

Jeg vil gerne både over for hr. Erling Jensen og over for hr. Rahbæk Møller fremhæve, at det ikke er penge alene, der gør det. Der er en ramme på et sted mellem 1,2 og 1,3 mia kr. på årsbasis, når vi taler om industriministeriets erhvervsfremmeordninger og undlader at tage rentestøtteordningerne med. Jeg kan ikke helt se, hvor meget det vil blive i udgifter for statskassen for 1983. Jeg håber stadig væk på, at vi får et yderligere fald i den gennemsnitlige markedsrente.

Det er ikke penge alene, det drejer sig om. Det er også et spørgsmål om forventninger til markedet, både til hjemmemarkedet og til eksportmarkedet. Kan det aftage flere varer og flere tjenesteydelser? Det er den vurdering, der foretages hos den ansvarlige virksomhedsledelse. Man investerer naturligvis hverken i markedsføring eller i produktudvikling eller i andet lignende, medmindre man har en forventning om, at man kan sælge sine produkter eller sine tjenesteydelser.

Der er en forventning nu. Hr. Rahbæk Møller kan ikke, om jeg så må sige, fjerne optimismen. Det var, som om det ærede medlem ønskede at sige, at det hele var gråt i gråt.

Hr. Erling Jensen henviste til Håndværksrådets sidste udtalelse vedrørende mindre og mellemstore virksomheder. Det fremgår netop heraf, at den planlagte og gennemførte økonomiske politik giver mulighed for en vækststimulerende politik og udvikling. Det nævnte hr. Erling Jensen ikke noget om, men jeg tillader mig altså at nævne det i denne forbindelse. Jeg erkender, at man naturligvis ikke kan bygge på enkeltresultater, men jeg kunne nævne en mængde enkeltresultater over for folketingets medlemmer. Vi må vente og se, hvordan statistikken udvikler sig. Jeg er sikker på, at vi er på rette vej, men jeg vil gerne understrege, at der er lang, lang vej endnu, inden vi kan sige, at målet er nået.

[Industriministeren]

Den omstændighed, at vi stadig væk har løbende underskud på betalingsbalancen og på regnskaberne, statsregnskabet, statsbudgettet, gør, at vi stadig må optage lån for at finansiere disse underskud, og det betyder øgede renteudgifter, og det betyder øgede afdragsudgifter, og derfor er der lang, lang vej endnu, før vi kan nå til vejs ende. Men regeringen er af den opfattelse, at vi er på rette vej. Nu er der dog perspektiver i det, vi foretager os. Det er dog således, at vi har afløst en dybtgående pessimisme med en måske lige så stor optimisme.

Undertiden kan man sige, at det egentlig er ejendommeligt, at der er den optimisme, for vi har jo ikke en flertalsregering, vi har stadig væk en mindretalsregering, som skal vise både klogskab, fermhed og dygtighed for at manøvrere her i folketinget for at få flertal for de initiativer og foranstaltninger, vi foreslår.

Jeg vil også sige til hr. Rahbæk Møller, at vi har oversigter over alle danske ordninger. Læs f.eks. Danmarks Nationalbanks årsberetning, der omtaler alle rentestøtteordningerne; læs årsberetningerne fra Dansk Eksportfinansieringsfond, fra Skibskreditfonden, fra Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk og fra Hypotekbanken! Her er alt afklaret og afdækket.

Det, vi kunne have interesse i, var én oversigt over, hvad udlandet tilbyder vore konkurrenter, tilbyder deres virksomheder med hensyn til rentesubsidiering, rentestøtte og meget andet. Men det er et enormt projekt at gå i gang med, og det mener jeg ikke vi får så forfærdelig meget ud af.

Hr. Askjær Jørgensen stillede mig et spørgsmål vedrørende arbejdstiden, og jeg skal kun svare, at dette spørgsmål afgøres af arbejdsmarkedets parter. Jeg vil ikke deltage i denne diskussion.

Hr. Bjørn Westh omtalte Handelsbankens konkurrencebarometer. Jeg har ikke haft lejlighed til at studere denne publikation nærmere, men jeg har en anden opfattelse af den valutakurspolitik, regeringen fører. Jeg mener, det er den eneste vej frem, at vi fører en fast valutakurspolitik. Det betyder meget for erhvervsvirksomhederne.

Jeg måtte ærlig talt en overgang tro, at hr. Bjørn Westh anbefalede, at vi gik ind for den såkaldte strategiske devalueringspolitik. Denne regering ønsker ikke at klare proble-

merne ved at devaluere. Vi ønsker at klare problemerne ved at gennemføre en streng indkomstpoltik, en streng besparelspolitik og en fast valutakurspolitik. Det er elementerne i den økonomiske politik, der er planlagt og gennemført, og det vil vi fastholde, forhåbentlig ved hjælp af et flertal her i tinget.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det, jeg var inde på, var, om det var klogt at revaluere, som regeringen har gjort, sådan som det er blevet påvist andre steder. Det vil jeg gerne høre industriministerens mening om. Mener han, vi fortsat skal revaluere? Ville det være til glæde for det samlede erhvervsliv, herunder landbruget?

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren kom med en bemærkning om, at det ikke er penge det hele, og om, at årsagen til, at mange erhvervsledere er tilbageholdende med at investere, er mangelen på efterspørgsel. Dér er vi pludselig enige. Det er det, jeg hele tiden har påpeget: når det går dårligere med investeringerne, dårligere med produktionen, dårligere med beskæftigelsen, er det, fordi regeringen har strammet for efterspørgslen indadtil, og fordi den har revalueret kronen, så det er vanskeligere at eksportere. Det er disse to ting i forening, der har gjort, at det går dårligere, og det, der skulle gøres, var det, jeg påviste. Det var at lave en målrettet styrkelse af efterspørgslen ved at bruge den offentlige sektor konstruktivt.

Ministeren beskyldte mig for at sige, at det var gråt det hele. Nej, det har jeg aldrig sagt. Jeg vil ikke anfægte, at vi har haft en mild vinter, at oliepriserne er faldet, at renten er faldet, men det, jeg påviser, er, at på trods af disse ting er det, vi foreløbig har set, at der ikke er kommet gang i noget, tværtimod, tingene går dårligere under denne regering. Det er muligt, at disse gode ting udefra kan få tingene til at gå bedre. Det vil jeg ikke afvise. Men det er ikke det, vi har set endnu.

Jeg vil sige om oversigten over støtteordningerne, at det er rigtigt, at vi kan finde talene rundt omkring. Men jeg synes, det var

[Rahbæk Møller]

rart at have en samlet oversigt ledsaget af en vurdering af effekten af de enkelte ordninger, så folketingset kan lave en samlet prioritering. Det er langtfra sikkert, at den prioritering, der ligger bag de nuværende erhvervsstøtteordninger, er den mest korrekte, og vi har ikke noget samlet vurderingsgrundlag for at prioritere de enkelte ordninger i forhold til hinanden.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Det må egentlig være mærkeligt for industriministeren at konstatere, at de industriministerielle udviklingsfremmeordninger, som han selv siger er ideelle og velformulerede, kun har parlamentarisk dækning i kraft af socialdemokratiet. Fremskridtspartiet går stik imod, og dele af regeringspartierne er i hvert fald ikke umiddelbart tilhængere af det hele. Et enkelt af regeringspartierne viser sin totalt manglende interesse for industripolitik, industriminister og industriministeriel redegørelse ved i det hele taget at glimre ved sit fravær under hele denne debat. Et af partierne i regeringen har overhovedet ikke deltaget i denne debat, hvad der godt kan forekomme nogle af os lidt chokerende.

Jeg skal ikke forlænge denne debat, for jeg har en fornemmelse af, at jeg nok ikke får ret meget at vide af ministeren alligevel.

Til allersidst skal jeg endnu en gang spørge ministeren, om han dog ikke af hensyn til erhvervene, af hensyn til lønmodtagerne og deres organisationer og af hensyn til folketingset kunne angive et nogenlunde præcist tidspunkt, hvor der på ny kunne blive skabt ro om, hvad der skal ske med disse ordninger og deres finansiering. Hvis ministeren ikke mener at kunne det, behøver han ikke at ulejlig sig herop, for så er jeg klar over, at hans svar er negativt, og så må vi på et senere tidspunkt stille spørgsmålet på anden måde.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Erling Jensen behøver ikke at være skadefro med hensyn til, hvem der støtter regeringen, og hvem der ikke støtter regeringen. Jeg kan garantere for, at hvis det var således, at socialdemokraterne fandt ud af, at

de ikke ville støtte finansloven, så var vi parate til at lave en finanslov sammen med den nuværende regering, en finanslov, som passer til situationen i det danske samfund, og det ville jo være noget andet end det, vi har været vant til i mange år. Men der bliver ingen problemer. Der bliver ikke noget til hr. Erling Jensen, han kan glæde sig over: Bare slap af!

Industriministeren (Stetter):

Jeg vil sige til hr. Bjørn Westh: regeringen har ikke revalueret, og der kan ikke findes nogen udtalelser fra Nationalbanken eller nationalbankdirektøren, som bekræfter hr. Bjørn Wesths udlægning, tværtimod.

Jeg har bemærket nationalbankdirektør Hoffmeyers udtalelser på realkreditrådsmødet fredag den 22. april, og nationalbankdirektøren bekræfter den oplysning, som jeg tidligere har givet tinget: når man vejer kursene på sædvanlig måde, kommer man til det resultat, at man i virkeligheden har nedskrevet den danske krone, ganske vist ubetydeligt, men det er jo det modsatte, hr. Bjørn Westh siger. Det er, når man tager det vejede gennemsnit.

Jeg erkender, at der er et problem med de grønne valutaer, men jeg håber, det snart bliver reguleret i overensstemmelse med de valutakursreguleringer, som har fundet sted inden for det europæiske monetære system.

Jeg kan sige til hr. Erling Jensen, at sidste frist for bidrag til forslag til finansloven for 1984 er begyndelsen af juni måned, så det er allersidste frist. Til den tid vil jeg i alle tilfælde være i stand til at give hr. Erling Jensen de ønskede oplysninger. Men af hensyn ikke mindst til erhvervslivets dispositioner – dispositionerne for 1984 træffes formentlig allerede i løbet af næste kvartal – er det vigtigt, at man får oplysningerne frem så hurtigt som muligt. Jeg er ked af, at jeg ikke kan sætte dato på, men jeg tror heller ikke, min kollega her i tinget hr. Erling Jensen ville have været i stand til at sætte dato på, hvis han havde siddet i industriministerstolen i dag. Vi må have tid til handling, og man bliver også nødt til at give regeringen tid til at forhandle dette vigtige spørgsmål.

Jeg har ikke bemærkninger til hr. Rahbæk Møller, for jeg tror ikke, vi kan blive enige. Jeg erkender da alvoren i alt, hvad vi står

[Industriministeren]

over for også i fremtiden, og jeg erkender, at det ikke har været muligt for denne regering at skabe en sådan konkurrencesituation, at alle problemer er løst. Jeg erkender, at der er virksomhedsledere, som er pessimistisk indstillede, men det er ikke bare i Danmark, det er i hele verden, denne pessimisme findes, for vi har naturligvis vanskeligheder med hele verdensøkonomien, og vi ved begge to, at vi er afhængige af, at markederne rundt omkring bliver købedygtige i højere grad, end tilfældet er.

På den anden side er jeg optimist, fordi vi lever i et velfungerende samfund med en velfungerende offentlig sektor og en velfungerende privat sektor. Det har jo vist sig, at der er megen sund fornuft overalt i samfundet, og når bare vi herinde kan finde et flertal for de foranstaltninger, vi foreslår, tror jeg også, at dette til sidst vil resultere i, at vi også i statistikkerne kan se, at nu begynder optimismen at vise sig i form af øgede investeringer.

Men heller ikke på dette punkt gør jeg mig nogen illusioner, for der skal tid til, at man ligesom bliver ændret i retning af at tro på, at en forventning til fremtiden også kan vise sig i form af øgede investeringer, ikke alene i industribygninger og industrimaskiner, men også i udgifter til markedsføring, til produktudvikling og til produktionsudvikling og research og meget, meget andet. Det er en uendelig kompliceret proces at være industrileder og medarbejder i industrivirksomhederne.

Vi har gjort rede for det i redegørelsen til folketinget, og jeg håber, man har mærket sig disse afsnit. Det er ikke noget, der kommer af sig selv, og jeg har før gjort opmærksom på, at efter min vurdering er virksomhedsledergruppen – ikke mindst i industrien, men i det hele taget i erhvervslivet – særdeles vigtig, og jeg er tilfreds med at konstatere, at vi indtil dette øjeblik har kunnet finde et flertal, som vil støtte os i de foranstaltninger, som vi har gennemført for at fremme dansk erhvervslivs investeringsmuligheder, eksportmuligheder og produktionsmuligheder.

Hermed sluttede forhandlingene.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 186:

Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.
(Fremsat 20/4 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Lovforslaget har sin oprindelse i det dagsordensforslag, det borgerlige flertal vedtog her i tinget efter debatten om offentliggørelse af monopoldirektoratets redegørelse om discountbutikker.

Efter lovforslaget ønsker man at fritage ministeren for det ansvar, der er knyttet til at være rekursinstans og dermed træffe afgørelse om, hvorvidt klager skal tages til følge eller ej. Det synes at passe den nuværende industriminister udmærket; ellers ville han vel næppe have fremsat lovforslaget. Som lovforslaget er udformet, kommer industriministeren også ud af sit dilemma med discountredegørelsens offentliggørelse. Der er nemlig efter censuren kommet nye indsigelser, og dem passer det også ministeren godt at være fri for at tage stilling til.

Det er ikke afgørende for socialdemokratiet. Vi stemte imod dagsordensforslaget og er naturligvis også imod dette lovforslag.

Jeg gentager gerne min argumentation herfor. Socialdemokratiet finder, at sammensætningen af monopolrådet er utilfredsstillende, idet lønmodtagere og forbrugere har en alt for lille repræsentation i rådet. Vi ved naturligvis, at sagen kan ankes til monopolankenævnet. Ankenævnet består af en højesteretsdommer, en professor og en rigsrevisor. Jeg siger ikke, at disse højtuddannede personer ikke gør deres arbejde godt nok – absolut ikke – men forbrugere og lønmodtagere har ikke forhandlingsret om ankenævnets sammensætning, som handelsstanden og Industrirådet har det.

En helt anden ting er, at det, som der står i bemærkningerne til lovforslaget, må bero på rådet, hvilken fremtidig arbejdsdeling mellem råd og direktorat der skal være i forbindelse med undersøgelsesvirksomheden. Det undrer mig, at ministeren ikke skal blandes mere ind i denne beslutning. Det forekommer mig at være væsentligt, at man ved, hvordan arbejdsdelingen bliver i fremtiden. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om